

ВІСНИК THE HERALD

-VISNYK

Свобода народам!
Свобода людині!

Спільно - політичний місячник

З М І С Т

Повідомлення про смерть сл. п. ген. Т. Чупринки	1
Лев Чирівський — Тарас Шевченко — найбільший український поет	2
С. Вожаківський — Великий Микола Леонтович	5
Д-р М. Кушнір — Проблеми перед нами	6
Ігор Калинець — Церква	10
С. Корнич — Огляд світових подій	11
Петро Кізко — Усмішка матері	13
В. Ласовський — Ленін і образотворче мистецтво	14
С. Женецький — ЗСА шукають нової політики супроти Китаю	17
В. Давиденко — Книжка про великого сина українського народу	19
В. Архілог — Розповідає Нікіта Хрущов	21
Б. Казанівський — Зберігаймо моральні засади!	26
Документи з того боку	28
З життя Відділів	29
Хроніка	30

ОРГАНІЗАЦІЯ
ОБОРОНИ
ЧОТИРЬОХ
СВОВІД
УКРАЇНИ

У ВИДАВНИЦТВІ ООЧСУ МОЖНА НАБУТИ ТАКІ КНИЖКИ:

Е. Маланок: Illustrissimus Dominus Mazera — тло і постать, стор. 32	0.50	Л. Полтава: 1709 (роман), стор. 224, ціна: т. о. 2.50 м. о.	2.00
Е. Маланок: Малоросійство, стор. 36	0.50	Я. Стецько: 30-те Червня 1941 р., стор. 463, ціна: т. о. 7.00, м. о.	6.00
Е. Маланок: До проблеми більшовизму, стор. 82	1.00	М. Сосновський: Україна на міжнародній арені 1945-1965, стор. 272	3.50
Е. Маланок: Нариси з історії нашої культури, стор. 80	0.50	Ф. Б. Корчмарик: Духові впливи Києва на Московщину в добу Гетьманської України, стор. 245	4.00
Е. Маланок: Остання весна (поезії), стор. 104	1.50	* Косак-Охримович-Тураш, стор. 190, ціна: т. о. 4.00, м. о.	3.00
Е. Маланок: Серпень (поезії), стор. 72	2.00	О. Дяків-Горновий: Ідея і чин, стор. 408, т. о.	5.00
* Історія Русів, стор. 346	3.00	П. Савчук: Гетьман Мазепа	2.00
Д. Донцов: Підстави нашої політики, стор. 210	2.75	П. Савчук: Ідея і любов (драма на 3 дії)	0.50
Д. Донцов: Правда прадідів великих, стор. 95	1.00	П. Савчук: Чотирьох з мільйонів (трагедія на 5 дій)	1.00
Д. Донцов: Хрестом і мечем, стор. 319, ціна: т. о. 5.00, м. о.	4.00	П. Савчук: Облога замку (мелодрама на 5 дій)	1.00
О. Оглоблин: Гетьман Іван Мазепа та його доба, стор. 410	6.00	О. Бабій: Повстанці (поема), стор. 180	2.00
О. Оглоблин: Думки про Хмельниччину	1.00	О. Запорожець: В одвічній боротьбі, стор. 370	2.00
О. Оглоблин: Українсько-московська угода, сторінок 100	0.50	Вадим Лесич: Кам'яні луни	1.50
О. Оглоблин: Хмельниччина і українська державність, стор. 24	0.25	Р. Володимир: Палкі серця (поезії), стор. 215	2.50
О. Оглоблин: Думки про сучасну українську історіографію, стор. 87	1.50	Зореслав: З ранніх весен (поезії), стор. 112	2.00
А. Бняжинський: На дні ССРСР, стор. 232	2.75	„ЗА ВОЛЮ УКРАЇНИ“ — історичний збірник УСС, 1914-1964, стор. 608, т. о.	12.00
У. Самчук: Чого не гоїть вогонь (роман) сторінок 288	3.75	В. Гаврилук: Тінь і мандрівник (поезії), стор. 105	2.00
Ф. Одрач: Щебетун (повість), стор. 294	2.50	М. Кушнір: Край і еміграція, стор. 47	0.75
Т. Ерем: Советський акваріум, стор. 142	0.50	М. Островерха: На закруті, стор. 142	2.00
Л. Старницька-Черняхівська: Іван Мазепа, сторінок 154	1.25	М. Островерха: Великий Василіанин, стор. 48	0.50
Л. Старницька-Черняхівська: Останній сніг, сторінок 44	0.50	М. Островерха: Гомін здалека, стор. 127	1.50
М. Щербак: Багаття (лірика), стор. 64	0.75	М. Островерха: Блиски і темряви (слогад), стор. 208	2.00
М. Щербак: Шлях у вічність, стор. 29	0.25	М. Островерха: Чорнокнижник із Зубрівки, стор. 32	0.50
В. Гришко: Панславизм в советській історіографії і політиці, стор. 37	0.25	М. Островерха: Грозна калина, стор. 132	2.00
В. Кравців: Людина і воєк (сл. п. Р. Шухевича-Чупринки), стор. 31	0.25	М. Островерха: Без докору (міркування на мистецькій темі), стор. 154	1.50
РІЧНИКИ ВІСНИКА (тверда оправа)	8.00	М. Чубатий: Княжа Русь-Україна та виникнення трьох східнослов'янських націй	2.50
Е. Ляхович: Перевірка наших позицій, стор. 15	0.25	Хосе Ортега - і Гассет: Бунт мас	2.00
Е. Ляхович: Форма і зміст українських змагань	2.50	АНГЛОМОВНІ ВИДАВАННЯ:	
В. Січинський: Крим (історичний нарис), стор. 31	0.25	Le Vasseur De Beauplan: A Description of Ukraine	3.00
П. Мірчук: З мого духа печаттю (25-ліття ОУН), стор. 30	0.50	N. Chirovsky: Old Ukraine, 480 pp.	7.00
П. Мірчук: Відродження української ідеї, стор. 63	1.00	N. Chirovsky: The Economic Factor in the Growth of Russia, 178 pp.	3.75
П. Мірчук: Під покров Богородиці (свято УПА), стор. 32	0.25	N. Chirovsky: The Ukrainian Economy, 93 pp.	1.50
П. Мірчук: Українська визвольна справа і українська еміграція	1.00	N. Chirovsky: An Introduction to Russian History, 280 pp.	4.50
П. Мірчук: Українська Повстанська Армія — 1942-1952, стор. 319	2.00	L. E. Dobriansky: The Vulnerable Russians, 454 pp.	6.00
П. Мірчук: Українська Державність 1917-1920, стор. 400	5.00	I. Mirehuk: Ukraine and its People, 280 pp.	3.00
С. Збараський: Крути, стор. 104	1.00	O. Honcharuk: If war Comes Tomorrow, 63 pp.	1.00
Г. Косинка: Фавст з Поділля, стор. 95	1.00	W. Dushnyck: The Ukrainian-Rite Catholic Church at the Ecumenical Council (1962-1965), 191 pp.	3.00

Замовлення висилати на адресу:
V I S N Y K
P. O. Box 304, Cooper Station
New York, N. Y. 10003

ОРГАНІЗУЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ І ПОШИРЮЙТЕ „ВІСНИК ООЧСУ”!

ВІСНИК

П О В І Д О М Л Е Н Н Я

(Про смерть ст. п. ген. Т. Чупринки)

Українька Головна Визвольна Рада, Головне Командування Україньської Повстанької Армії та Провід Організації Україньських Націоналістів на Україньських Землях дитівся з кадрань визвольного підняття та з ранком 5 березня 1950 р. в селі Білоторця біля Львова на своїй підпільній квартирі в боротьбі з московсько-більшевницькими окупантами смертю героя загинув Голова Генерального Секретаріату Військових Справ ТІВР, Головний Командир УПА та Голова Проводу ОУН на Україньських Землях Віра Прохору ОУН. Весни цього року Він теж обіймає пост Головного Командира УПА. В листопаді 1943 р., як Головний Командир УПА і Голова Проводу ОУН, Він приймає керівну участь в підготовці на Волині І Конференції Поволокених Народів та в самій Конференції.

В лютому 1943 р. ст. п. Шухевич — ТУР стає членом Проводу ОУН і займає пост Військового Референта при Проводі ОУН.

В берні 1943 р. Ш. Надзвичайний Великий Збір ОУН обирає ст. п. Друга Шухевича — Тура на пост Голови Вира Проводу ОУН. Весни цього року Він теж обіймає пост Головного Командира УПА. В листопаді 1943 р., як Головний Командир УПА і Голова Проводу ОУН, Він приймає керівну участь в підготовці на Волині І Конференції Поволокених Народів та в самій Конференції.

В лютому 1944 р. ст. п. Друг Шухевич — Лозовський бере участь на І Великому Зборі УТВР. Збір УТВР обирає Ного Головою Генерального Секретаріату УТВР. Президент УТВР затверджує Ного теж на постах Генерального Секретаря Військових Справ та Головного Командира УПА.

На постах Голови Генерального Секретаріату УТВР, Генерального Секретаря Військових Справ УТВР, Головного Командира УПА та Голови Проводу ОУН на Україньських Землях ст. п. Друг Р. Шухевич — Лозовський — Т. Чупринка — Тур — в періоді 1944-50 рр. керує визвольно-революційною боротьбою гартотенснєвої УПА, широкого збройного підняття, підпільної ОУН та мільйонних має Україньського народу проти німцько-ітлерівських та московсько-більшевницьких окупантеропот та прагнучи, за збереження та дальшій розвитку в Україні, за визволення України з-під чужої земної панування, за побудову на Україньських Землях незалежної і соборної держави із співреальним та передовим політичним та суцільно-економічним устроям.

Протюкпантська назволяна боротьба, що її в 1943-50 рр. носила УПА, підпільна ОУН і гартотенснєвої ма-ре Україньського народу під керівництвом ст. п. генерала Шухевича — Чупринки, з потягу завзяття і жертвенности всіх її учасників та Україньських народніх має, з потягу тих незначний важких умов, в яких вона ввесь час проходила — не має собі рівної не тільки в Україньській, але

Українька Головна Визвольна Рада, Головне Командування Україньської Повстанької Армії та Провід Організації Україньських Націоналістів на Україньських Землях дитівся з кадрань визвольного підняття та з ранком 5 березня 1950 р. в селі Білоторця біля Львова на своїй підпільній квартирі в боротьбі з московсько-більшевницькими окупантами смертю героя загинув Голова Генерального Секретаріату Військових Справ ТІВР, Головний Командир УПА та Голова Проводу ОУН на Україньських Землях, нагороджений Золотим Хрестом Заєгуги та Золотим Хрестом Воювої Заєгуги І класи

Р. МОЗНІНСЬКИЙ — ЗАРАС ЧУПРИНКА — ТУР
 Ст. п. Друг Шухевич — Тур народився 1907 р. Після закінчення середньої школи вступив до Політехнічної Інституту і теж закінчив його з успіхом.
 На шлях активної, революційної боротьби за визволення України ст. п. Друг Шухевич — Тур ставив від наймолодших років життя.
 В подовні 20-их років вступає в ряди Україньської Військової Організації (ВВО). В періоді 1925-29 рр. в лавах ВВО приймає участь, організує і керує різними бойовими акціями проти польських окупантів.
 В 1929 р. вступає до ОУН як один з перших її членів. Довгий час працює на пості Воювого Референта в Крайовій Екзекутивній ОУН. Праці на цьому пості піддає всю свою киячу молодечу енергію, всі свої організаційні здібности і вірність.
 За свою революційну, політичну і боюву діяльність проти польських окупантів попадає до польської тюрми. В 1938-39 рр. приймає активну участь в організованій збройній силі молоді української держави на Закарпатській Україні — в організуванні „Карпатської Сичі“ та в керівництві нею.

В 1939-40 рр. працює в Проводі ОУН на пості Референта Зв'язку з Україньськими Землями в СССР. В 1940-41 рр. входить до складу Революційного Проводу ОУН. Весною 1941 р. бере участь в І Великому Зборі ОУН. Після І Збору стає на пост Крайового Провідника ОУН на Західних Окраїнах Україньських Земель. Поза межами СССР, в т. зв. Генерал-Губернаторстві Вироцького цього часу постійно працює теж у Львові, Військовому Штабі ОУН як його член та відповідальний дисципліни на львівських курсах кадрів ОУН.

Лев Чировський

Студент Колумбійського університету

ТАРАС ШЕВЧЕНКО — НАЙБІЛЬШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОЕТ

Не лише дослідники української літератури, але й весь наш народ уважає Тараса Шевченка найбільшим українським поетом. Застановимось над цією оцінкою. Чи справді Шевченко заслуговує на такий суперлятив? І якщо так, то чому?

В роках, коли Тарас Шевченко ще виростав і дозрівав, в Америці визначний поет Едґар Аллен По писав, що людина складається із трьох головних елементів — фізичного, умового і душевного. Так, як спорт відноситься до фізичного, а наука до умового елементів, так поезія відноситься до елементу душевного. Поезія — це контакт глибини душі однієї людини з глибиною душі іншої людини. А поет — це творець поезії, який може передавати, що його душа почуває, так, що інша людина проймається тими самими почуваннями.

Це — головна характеристика поезії й поета, і тому, коли, наприклад, навіть у прозі знаходимо якийсь зворушливий опис, то кажемо, що він написаний поетично, хоч не бачимо там інших прикмет поезії.

Коли задумуємося над оцінкою когось як поета, то нам цих думок Едґара По не можна поминати.

І так, вертаючись до Шевченка, загляньмо у „Кобзар” і спробуймо провести аналіз, в якій мірі Шевченко відповідає цим вимогам Едґара По.

Шевченко сам підкреслює, які почування спонукують його писати. Ось його власні слова:

За думою дума росм вилітає;
Одна давить серце, друга — роздирає,
А третя тихо-тихесенько плаче
У самому серці — може й Бог не бачить.

й світовій історії. Вона завжди становитиме одну з найславніших, найгероїчніших сторінок історії України.

Внаслідок цієї боротьби московсько-большевицьким окупантам не вдалося здійснити їхні злочинні плани щодо України, не вдалося знищити в Україні організований самостійницький рух, не вдалося поставити український народ на коліна. Сьогодні український революційно-визвольний рух, не розбитий ані не зламаний, хоч і з значними втратами в людях, продовжує далі свої нерівні змагання з московсько-большевицькою тиранією в обороні національного існування українського народу, в ім'я національно-державної незалежності України.

Історія визвольно-революційної боротьби українського народу на Українських Землях в 1943-50 рр. з ім'ям сл. п. друга Шухевича — Лозовського, Тараса Чупринки, Тура — зв'язана нерозривно і навічно.

Як революційний керівник сл. п. друг Шухевич — Тур відзначився великим організаторськими і військо-

вими здібностями, глибоким політичним розумом, величезним досвідом революційної боротьби. В Його особі український визвольно-революційний рух та весь український народ втратили політичного і військового керівника високої кляси.

Політична і життєва принциповість, безмежна особиста відвага, рухливість, жива і весела вдача, простота в щоденному житті і поведінці, „тверда рука” і разом з цим батьківська дбайливість про других — ось прикмети характеру сл. п. генерала Шухевича — Чупринки, що ними Він скрізь з'єднував собі симпатії, створював життєрадісний, бадьорий настрій, поривав на безстрашну і тверду боротьбу з ворогами України.

Із світлою пам'яттю про Нього, задивлені в Його героїську постать бійця і керівника визвольного руху, наснажені відвагою, оптимізмом та революційністю, загартовані і досвідчені під Його рукою, до кінця віддані Ідеї визволення українського народу — ми відважно продовжуватимемо нашу священну визвольну боротьбу аж до повної нашої перемоги.

Не складемо нашої зброї і не припинимо нашої боротьби доти, поки Україна не буде визволена.

Вічна Слава Героєві Української Національно-Визвольної Революції!

**УКРАЇНСЬКА ГОЛОВНА ВИЗВОЛЬНА РАДА
ГОЛОВНЕ КОМАНДУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ
ПОВСТАНСЬКОЇ АРМІЇ**

**ПРОВІД ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ
НАЦІОНАЛІСТІВ НА УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ**

Березень, 1950 р.

“VISNYK” — “THE HERALD”

Published by Organization for Defense of Four
Freedoms for Ukraine, Inc.

Monthly except July and August when bimonthly.
Second class postage paid at General Post Office,
New York, N. Y.

Board of Editors

Address: P. O. Box 304, Cooper Station,
New York, N. Y. 10003

І справді, багато таких почувань він так просто і зворушливо описує.

Прислухаймося до його глибокого болю над призабutoю минувиною:

Могили синіють...
Та що з того, що високі?
Ніхто їх не знає,
Ніхто щиро не заплаче,
Ніхто не згадає.
Тільки вітер тихесенько
Повіє над ними,
Тільки роси ранесенько
Сльозами срібними
Їх умиють. Зійде сонце,
Осуше, пригріє...

Щоб могли писати з глибини душі, треба мати надзвичайно вразливу душу. Шевченко мав таку душу, і тому його почування цілком полюють читачів своєю надзвичайною щирістю і безмежною, аж до самовідречення, любов'ю до рідного, поневоленого народу. Ось пише він:

І світає, і смеркає,
День Божий минає
І знову люд потомлений,
І все спочиває.
Тільки я, мов окаяний,
І день і ніч плачу
На розпутьтях велелюдних,
І ніхто не бачить
І не бачить, і не знає...

Така чутлива людина, як Шевченко, мусіла у великій мірі різнитися від інших, звичайних людей і, може, заздрити їм їхнього спокою. Рівночасно, прагнучи найтісніших контактів з іншими людьми, його поетична душа болісно відчувала самотність. Шевченко особливо гостро переживав свою осамітненість на засланні і під час перебування в далекому від України, холодному й чужому Петербурзі в останніх своїх роках. Він писав:

Та ба! Нема з ким! Світ широкий,
Людей чимало на землі,
А доведеться самотнім
В холодній хаті кривобокій
Або під тином простягтись!..

Можна сказати, що кожна людина у своєму житті бодай один раз залюблюється. Розуміється, що поет, як людина надзвичайно вразлива, мусить куди глибше переживати любовні враження. Тарас виявляє свою любов до виідеалізованої ним дівчини:

Чи правда, Оксано, чужа чорнобрива,
І ти не згадаєш того сироту,
Що в сірій свитині, бувало щасливий,
Як побачить диво — твою красоту,
Кого ти без мови, без слова навчила
Очима, душею, серцем розмовлять,
З ким ти усміхалась, плакала, журилась,
Кому ти любила „Петруся” співать?

Але не тільки ніжними почуваннями смутку, неспокою, самотності і любови сповнені Шевченкові поезії. Часто він, замислюючись над долею своєї батьківщини, переймався філософічними настроями і ставив перед собою питання, що мали б змінити на краще її долю. Ось так, сповнений такими думками, він писав:

І день іде, і ніч іде,
І, голову схопивши в руки,
Дивуєшся: чому не йде
Апостол правди і науки?!

Залюблений в славну історію України, Шевченко не одну зі своїх поезій присвятив бойовим подвигам українських лицарів-козаків:

Рече, лютує Візантія,
Руками берег достає,
Достала, зикнула, встає...
І на ножах в крові німіє.
Скутар, мов пекло те, палає;
Через базари кров тече,
Восфор широкий доливає.
Неначе птахи чорні в гаї,
Козацтво сміливе літає.
Ніхто на світі не втече!

Тарас Шевченко в найтонших нюансах сприймав природу в усіх її проявах. Ось так у поемі „Причинна” представляє він буряну ніч на Дніпрі:

Рече та стогне Дніпр широкий,
Сердитий вітер завива,
Додолю верби гне високі,
Горами хвилю підійма.
І блідий місяць на ту пору
Із хмари де-де виглядав,
Неначе човен в синім морі,
То виринав, то потапав.

Уже з цих окремих уривків із „Кобзаря” Едгар По напевно переконався б, що Шевченко — поет надзвичайного таланту. Але чи є він найбільший український поет?

Щоб відповісти на це питання, треба ще з'ясувати, що означає поняття український поет.

Чи українським поетом є лише той, що живе або жив на Україні?

Чи той поет, що походить з українського роду і що в ньому пливе українська кров?

Чи може такий поет, що пише свої поезії українською мовою?

Шевченка називаємо найбільшим українським поетом не лише тому, що він походить з українського роду, жив на Україні і творив по-українськи, а передусім за те, що він оспівав українську славу, українську долю і став голосом української душі. У майже кожній його поезії видно сполуку його духа із духом цілої його нації, яку своїм „Кобзарем” він відродив і якій визначив те, що можна назвати програмою визволення з чужинецьких кайданів. І український народ все ще бореться і таки виконає Шевченків заповіт, що окреслюється короткими словами: „В своїй хаті своя правда і сила і воля”.

Коли Шевченко пише про минуле:

Було колись — в Україні
Ревіли гармати;
Було колись — запорожці
Вміли панувати!..

Чи коли пише про сучасну йому Україну:

Обідрана, сиротою
Понад Дніпром плаче;
Тяжко, важко сиротині,
А ніхто не бачить,
Тільки ворог, що сміється.
Смійся, лютий враже!
Смійся, смійся, та не дуже,
Бо все гине — слава ж не поляже.
Не поляже, а розкаже,
Що діялось в світі, —
Чия правда, чия кривда
І чиї ми діти.

Майбутнє свого народу постає перед ним у таких пророчих візіях:

Розкуються незабаром
Заковані люди,
Настане суд, заговорять
І Дніпро і гори,
І потече сторіками
Кров у синє море...
.....
Встане Україна
І розвіє тьму неволі,
Світ правди засвітить,
І помоляться на волі
Невольничі діти!

І тому є Тарас Шевченко не лише найбільшим українським поетом, а й Пророком свого народу.

Часами виявляє Шевченко ніжну любов до свого краю:

Україно, Україно!
Ненько моя, ненько!
Як згадаю тебе, краю,
Зав'яне серденько.

Але кульмінаційною напругою цієї величезної, до болю проникливої любові є його „Заповіт”, в якому він, глибоко релігійна людина, в ім'я добра свого народу відрікається Бога:

Як понесе з України
У синє море
Кров ворожу — отоді я
І лани і гори —
Все покину і полину
До самого Бога
Молитися. А до того —
Я не знаю Бога!

Увесь „Кобзар” пульсує українським духом і тому чужинець багато скоріше зрозуміє дух України і українців, читаючи „Кобзаря”, як вивчаючи історичні монографії.

Усе життя Тараса Шевченка було службою і самопожертвою для своєї нації. Свою трагічну долю прийняв він на себе добровільно. По скінченні Академії Мистецтв на нього, недавнього кріпака, чекало вигідне, матеріально забезпечене життя. Але його національна гордість запротестувала проти цього. Несправедливість і знущання над його народом так його обурювали, що всього себе посвятив він для його визволення. Більше жертвувати, як жертвував він, було вже понад людські сили. Значення для українського народу і вплив на нього Шевченка окреслити можна хіба так, як це зробив Іван Гнатюк:

Бо він — святий, казала мати,
Він смерть народу переміг.

Так, взявши до уваги Шевченкову творчість, його життя, його самовіддану службу народові, цілком сміливо можна сказати: Шевченко — це найбільший український поет.

Ця Шевченкова самовідданість в кожному слові потверджується у такому його потрясаючому своєю силою вірші:

Мені однаково, чи буду
 Я жить в Україні, чи ні,
 Чи хто згадає, чи забуде
 Мене в снігу, на чужині, —
 Однаковісінько мені...
 Та не однаково мені,
 Як Україну злії люди
 Присплять, лукаві, і в огні
 Ї, окраденую, збудять...
 Ох, не однаково мені!

На питання, що ми на чужині можемо зробити, щоб виконати Шевченкові заповіти, відповідь може бути лише одна: все, що в наших силах. Не забуваймо, що Шевченко свої кращі твори написав на чужині, і що він також, як і ми, інколи піддавався сумнівам, хоч ніколи не зневірився в слушності свого великого призначення:

Чи не дурю себе я знову
 Своїм химерним, добрим словом?
 Дурю! Бо лучче одурить
 Себе таки, себе самого,
 Ніж з ворогом по правді жить
 І всує нарікать на Бога.

І тому в хвилинах збайдужіння та знеохоти треба завжди пригадувати слова, які ніби до нас на еміграції Шевченко написав:

Страшно впасти у кайдани,
 Умирать в неволі,
 А ще гірше — спати, спати
 І спати на волі.
 І заснути на вік-віки,
 І сліду не кинуть
 Ніякого: однаково —
 Чи жив, чи загинув...

„ГІСТЬ” НА З’ЇЗДІ НТС

У журналі „Посев”, офіційні НТС, шовіністичної російської еміграційної організації, за грудень м. р. вміщено звіт про зустріч з „традиційного поширеного з’їзду співробітників і друзів” цього журналу, який відбувся 21 і 22 листопада 1970 р. у Франкфурті.

Як пише „Посев”, серед „гостей і друзів був Кордуба Фелікс, секретар Об’єднання Українських Журналістів у Німеччині”. На фоті, доданому до цього звіту зі з’їзду, в першому ряді сидять: В. Орсов, А. Столицін, Фелікс Кордуба...

Закриваючи з’їзд, — пише „Посев” — Л. Рад подякував співпрацівникам і гостям за „їх творчу участь”.

Що з приводу всього цього заявить прилюдно секретар Об’єднання Українських Журналістів у Німеччині?

С. Вожаківський

Великий Микола Леонтович

23-го січня припадало 50 років з того дня, як чекіст з наказу Москви відібрав життя Миколі Леонтовичеві. До втрат, яких зазнав Український Народ у боротьбі за волю і державну незалежність, долучилася ще одна невіджалувана.

Композитор В. Барвінський (Укр. Заг. Енциклопедія, т. 3-ий „Історія музики”) писав: „Зовсім виїняткове місце не тільки в українській, але й у всесвітній хоральній літературі займає М. Леонтович. Його підхід до опрацювання народної пісні можна вважати за геніальний”.

Композитор П. Козицький у статті „Творчість Миколи Леонтовича” дає дуже цікаву картину шукання ним нових вищих форм на тлі матеріялу народної пісні. „Щедрик” — це не розкладка пісні, це самоцінний музичний твір, який осяяно промінням генія і який вартий зайняти (й займе) не останнє місце в світовій музичній культурі”.

Ол. Чопківський у статті „М. Леонтович” („Музика”, ч. 1, Київ, 1923) стверджував: „Коли майбутній історик української музичної культури напише докладний нарис життя та творчости М. Леонтовича, — цей нарис буде золотою сторінкою в історії нашої культури. Бо дійсно — все життя, творчість і сама мученича смерть Леонтовича — це символ страждань України”.

У „Православному Календарі” на 1971 р. в статті В. Завітневича читаємо: „Ніжністю, задушевністю і м’якістю поліфонічного звучання М. Леонтович — український самородок, подібного якому ми не знайдемо в усій світовій музичній спадщині. Недарма М. Леонтовичеві першому з українських композиторів... судилося зробити свої твори здобутком світової музичної культури. Краса і мистецька правда, що відбилися в них, проклали їм шлях до признання їх усім музичним світом”.

У листі до ще молодого композитора-початківця М. Леонтовича Микола Лисенко писав: „Пригадуючи собі Вашу збірку пісень, я був дуже зрадуваний, знайшовши в ній самостійні ходи, рух голосів, а не підкладання інтервалів задля гармонійної площі”.

Д-р Михайло Кушнір

ПРОБЛЕМИ ПЕРЕД НАМИ

(Продовження)

2. Співжиття одиниць і груп

Давній стан речей. Не менші зміни відбулися в ділянці форм співжиття одиниць і груп. Знаменною прикметою суспільних відносин минулих віків була їх стабілізація; вона проявлялася в тому, що величезна більшість населення проживала все своє життя в незмінних умовах, на тій самій землі, в тому самому оточенні, належачи постійно до тієї самої верстви. Становий устрій, хліборобський спосіб життя, незначні комунікаційні можливості гарантували стабільність цього буття. Але водночас кожна з суспільних груп витворювала своєрідну духову атмосферу, а одиниця, вростаючи в цей „свій” суспільний круг, ставала їй послухною. В обсязі таких замкнених спільнот, як цехи, лицарство, монастирі, дворяни, шляхта, міщанство, що мали велику виховну силу в стосунку до одиниць, упливало людське життя.

Процес дисоціації. В XIV стол. дисоціаційний процес, що почався вже раніше, доходить до розквіту. Демократичні засади розбивають дав-

ній становий устрій, дозволяючи одиниці переходити з одної верстви до другої. Нові умовини господарського життя і нові комунікаційні можливості спричиняються до того, що минуле сторіччя стає періодом небувалої еміграційної рухливості.

Мільйони людей змінюють — часто багатократно — місце замешкання, а разом із ним і суспільне середовище. Зміни політичного устрою унагляднюють теж силу дисоціаційних чинників, заступаючи абсолютну владу парламентарним правлінням, що виникає із боротьби партій.

Ідеологія свободи. В цих умовах твориться й поширюється ідеологія свободи. Людське щастя, суспільна гармонія, розквіт культури мали залежати — згідно з тією ідеологією — від звільнення одиниць з пут, які їх досі спутували, від обдаровання кожного свободою, якою вільно було б користуватись згідно з власними потребами і переконаннями. Згідно з тією точкою зору лібералізм XIX стол. має двоїсте

Д-р П. Маценко, музиколог, у своїй статті „М. Леонтович” („Самостійна Думка”, січень-лютий 1936) висловився так: „Творчість Леонтовича — це вислід його глибоких шукань, які в своїй підставі мають сучасність. В тих шуканнях відчувається непереможне бажання освітити духове обличчя пісенности української нації, як народу самобутнього й великого”...

М. Грінченко, О. Кошиць, Бармотін, Б. Яворський високо оцінили нашого великого композитора, але й вище наведені культурні діячі дають яскравий образ людини, яку Україна мала.

Згадуючи світську творчість М. Леонтовича, ніяк не можемо поминути і його великий вклад в нашу церковну музику. Леонтович написав кілька релігійних кантів, колядок, молебень і повну „Службу Божу” українською мовою, яку як автор виконав 22-го травня 1919 року у Мазепинській катедрі св. Миколая в Києві. Свою „Службу Божу” побудував він в основному на старих українських церковно-релігійних мело-

діях, поширених на Заході України. „Святий Боже”, „Алилуя”, „Достойно є”, „Отче наш”, „Благословен, хто йде”, „Ми бачили світ істинний” — це особливі перли у Святій Літургії. Силою релігійного почуття і молитовним настроєм вони й досі не перевершені.

З релігійних творів треба згадати кант „Ой, зійшла зоря”, в якій композитор зумів з глибоким зворушенням представити трагічні обставини Почаївської Лаври, zagrożеної в 1675 році турецько-татарською облогою, душевні переживання о. Заліза і торжество Божественної перемоги. До речі, у цьому канті большевики зфальшували текст на свій лад, як це вони зробили і в деяких інших творах Леонтовича.

1971-ий рік багатий на річниці: Першого Собору УАПЦ, Лесі Українки, Миколи Леонтовича, Василя Стефаника, які мають для нас велике національне значення. Тому слово за науковцями, письменниками, поетами, мистцями, журналістами.

обличчя: голосить водночас гасло боротьби і гасло неінгеренції. Боротьбу належить вести з тим усім, що сплутує внутрішньо чи зовнішньо, отже, не тільки з церквою, державою, недемократичним устроєм, але й з релігією, з традиційними пересудами, з чуттєвим засліпленням і т. д. З тієї причини лібералізм в'язався найохочіше з раціоналізмом, який дозволяв йому вести боротьбу з чинниками, що ґрунтують сповідно духову неволю одиниці.

Нові форми інтеграції. Але водночас, впродовж цілого століття, побіч тієї дисоціаційної течії і кличів свободи, пливла інша течія, інтеграційна. Вона доконала нового зісполення одиниць, що своїм характером відрізнялося від давніх з'єднань і виступало в трьох формаціях: як верстова солідарність, як національна спільнота і як державне зцілення.

На місце давніх суспільних станів, тривалих і замкнених, ХІХ стол. витворює нові, відкриті і плинні, але з сильним почуттям спільної лучности. Це — буржуазія, інтелігенція, селянство і міський пролетаріят. У кожному з них пов'язуючим чинником є спільний спосіб життя, спільні інтереси, спільні цілі. Кожний з них витворює свій власний міт про свою великість і монолітність, особливо в протиставленні або в боротьбі з іншими.

Від часу наполеонівських воєн зростає всюди в Європі сила національних пов'язань, національної спільноти. Вона має засадничо інший характер, ніж верстова солідарність. Сягає глибше в духове життя одиниці, а водночас у меншій мірі спирається на її життєвій позиції та інтересах. Часто виступає власне проти верстової солідарности, особливо, коли ця набирає міжнароднього характеру. Націоналістичні течії намагаються витворити глибшу і тривалішу спільність у новочасних демократичних суспільствах і протиставляються лібералізові, засадничі тенденції якого мали індивідуалістичний і відосередковий характер. Натомість вони наголошують цінності традиції, почувань, волі. Більше ніж егоїстичне відокремлення і розгнуданість, а навіть сваволлю — цінують спільноту. Більше ніж критиканство і думковий релятивізм — чинну і жертвенну поставу.

Рівночасно впродовж цілого ХІХ стол. зростає роля держави, наперекір засадам лібералі-

му. Це діється частинно під натиском дійсних потреб, що домагаються — наприклад, у загальному шкільництві, в гігієні, в суспільній опіці — акції на широку й однорідну скалю. А далі під впливом намагань суспільних верств і конфліктів між ними держава перебирає ролю судді, а під впливом змін економічних умовин у світі виявляє чимраз охочіше безпосередньо економічну ініціативу чи то у власних границях, чи то поза своїм тереном, ведучи імперіялістичні війни. Це скріплює ще більше її інтеграційні нахили.

Зріст крайностей. Ці дві суперечні течії, інтеграційна і дисоціаційна, виповнюють історію минулого сторіччя аж до війни 1914 р. Але, не зважаючи на те, що йде між ними боротьба, не доходить до крайностей: ані до повного затомізування суспільства, ані до повного сколективізування.

Знаменною прикметою часів між двома європейськими війнами є те, що вони цю рівновагу і стримування нівечать. Суперечності починають виступати з усією виразністю. Компромісові ідеології відпадають, а між тими, що залишились, починається боротьба на смерть і життя. Придавлені в періоді війни 1914-20 рр. визвольні змагання одиниць вибухають із подвоєною силою і розбуджують живішу, ніж раніше, віру в недалеку напругу світу через свободу. Новий, голосніший, ніж раніше, культ парламентарної демократії і ліберальних ідей охоплює Європу. Але дійсність вже більше опірна. Перед війною, в періоді зростаючого добробуту, свобода одиниць не перешкоджала гармонізуванню сил у обсязі цілоти; у пововсному періоді зростаючі труднощі всякого роду спричиняються до того, що вільна гра одиничних сил виражається деструктивною боротьбою. В зв'язку з тим хитається традиційна доктрина лібералізму і зв'язана з нею метода реалізування демократії. Проти неї найгостріше виступають визнавці фашистських і комуністичних течій, інтеграційні ідеї яких доходять до незнаной ХІХ стол. гостроти й безоглядности. Вони змагають до зісполення, яке охоплювало б усі одиниці в межах держави й у всіх ділянках життя. І тим тоталістичним характером відрізняються ті змагання від тих, які були знаменні для ранішнього пе-

ріоду, особливо для його націоналістичних течій.

Спільне джерело блудів. Таким чином поглиблюється боротьба: дисоціаційні чинники виражаються в щораз глибшому атомізуванні суспільства і в скріплюванні одиничних відосередкових сил, натомість інтеграційні чинники виражаються в колективізуванні і тоталістичному рівнянні одиничних сил. Але в тій боротьбі скріплюються обидва становища: бо кожне є протиставленням другого. Спільним джерелом обох є невіривняний, скаламучений стосунок одиниці до збірноти. Де не існує дійсної, органічної національної спільноти, там наступає розлам, що виявляється чи то одностороннім унаглядненням прав збірноти, чи то одиничним підкресленням прав одиниць. Але теж тому, крім атомізування й колективізування, існує ще третій шлях, на якому відбувається цінне і творче зісполення, що пов'язує одиницю і збірноту.

Наше завдання. Цього третього важкого шляху шукає сучасність. Тому вона відкидає обидва давніші. Тому з кожного з них видобуває тільки те, що в ньому цінне. Дисоціаційні течії, з лібералізмом на чолі, правильно розуміли вартість одиниці й її свободи; інтеграційні течії, аж до тоталізму включно, слушно підкреслювали значення групи, спільноти, але перші фальшиво розуміли істоту тієї свободи й її реалізацію, другі фальшиво розуміли характер зцілювання.

На тлі тих протиставлень дозрівають — виниклі вже в XIX сторіччі — суспільні ідеї дійсного і конкретного націоналізму. Його істотні проблеми лежать поза кличами зовнішнього понятого примусу. Йому не відповідають ані давній лібералізм, ані новочасний фашизм чи тоталізм. Він прагне зорганізувати життя таким способом, щоб кожна одиниця могла дозрівати як повна людина, зісполена внутрішніми вузлами в переживаннях і діяннях з іншими членами тієї самої нації. Це вимагає переборення всіх суспільних, господарських і політичних несправедливостей, що сплутують і викривлюють розвій людини, а водночас витворення атмосфери моральної спільноти, яка б дисциплінувала і спонтанно побуджувала.

Проблема міжнародного співжиття. Щоб

увійти на цю нову дорогу організування співжиття одиниць і груп, треба підняти проблему стосунків між державами і народами. Бо тягарем свого безладу вони ломлять намагання внутрішньої направи. Чинники, що правлять стосунками в тій сфері, здобули характер економічних і національних мотивів. І хоч обидва ті мотиви виступали в історії світу від віків, в минулому столітті вони прибрали відрубну по-стать.

Нова роль економічних чинників. Економічний чинник мав у давніших часах більш природний і безпосередній характер. Викликуваним ним війни були звичайно сусідськими й завоюницькими. В XIX стол. господарська структура світу стала дуже складною і завдяки цьому конфлікти між державами, що виростали на економічному підложжі, втратили свою давнішу виразність і ясність. Ними почав правити радше інтерес, ніж голод. Посідання сирівців і ринків збуту, потреби продукції і видержання конкуренції, здобування робітних сил і комунікаційних шляхів, пожадливість у збільшуванні рентовності інвестованих капіталів — оце були інтереси, що рішали про війну і мир. І саме з тієї причини зростали сила і розмір конфліктів. Вони вже не обмежувались — як раніше — безпосередньо сусідніми державами, але охоплювали і географічно найдаліші держави. Вони не завжди мали характер збройних розправ: завдяки скомплікованню сіті господарських залежностей постало багато різних способів панування одних над одними. Тому змагання, диктовані господарськими інтересами, ставали чимсь тривалим і тяглим, навіть у періодах миру. Але вони могли кожної хвилини вибухнути збройними конфліктами. Народжувався таким способом стан постійного загроження.

В XX стол. ті змагання скріпилися. Це сталося так — між іншим — тому, що перестав уже діяти один із давніших способів лагодження цих змагань. Він засновувався на спрямуванні експансії європейських держав на позаєвропейські терени. Багато конфліктів, що загрозували вибухом війни в Європі, вдалося розв'язати завдяки поширюванню сфер посідання в Африці й Азії. Але відколи світ опанований і поділений без решти, цей запобіжний вентиль перестав діяти. Навіть — цілком нав-

паки — заморські інтереси європейських держав, що перехресчуються щораз сильніше внаслідок тієї тісноти світу, штовхають їх тим сильніше до змагань на терені Європи. XX стол. є століттям воєн, ведених між європейськими державами за заморські посілости й володіння над світом.

Національні чинники. Вони здобули в минулому столітті значно більшу політичну силу, ніж раніше. Від часу наполеонівських воєн аж до версальського трактату народи Європи ставали підметами державного життя. Це означало, що кордони держав мали відповідати межам розміщення народів. Отже, спостерігаємо в цьому періоді процес зцілювання в один державний організм багатьох малих державок тієї самої національності, розпад держав, зложених з різних народів, боротьбу за визволення з-під чужого насильства, дозрівання національної свідомости серед народів ще не пробуджених і виступ їх домагань, як нових політичних сил. Таким способом доконувалася глибока політична перебудова давньої, династичної Європи.

Ця перебудова в значній частині доконувалася шляхом воєн. Національні чинники загострювали антагонізми. Бо вони скріплювали почуття права народу на неподільне влодіння землею, тоді як національний склад населення багатьох теренів був дуже мішаний, а їх історична доля дуже змінлива. Тому число і сила конфліктів зростали. Але особливо тоді, коли вони сплелися з противенствами економічних інтересів. Уже на переломі XIX і XX століть стає очевидним, що європейські народи змагають не тільки до того, щоб стати самостійними політичними організаціями, але й до того, щоб стати самостійними господарськими організаціями, що, особливо з оборонних оглядів, є необхідним. Ця політика, з точки зору загальносвітової економіки нерентовна, спричиняла поставання додаткових труднощів у системі продукції і виміни. Світові економічні кризи мали саме в цьому одні з своїх найбільш засібних джерел. А з черги вони скріпляли бойову нап'ятість між народами ситими і голодними, багатими і бідними, безпечними і zagrożеними.

Демографічний чинник. Говорячи про ролі господарських і національних чинників у фор-

муванні політичних стосунків між державами Європи, належить брати до уваги також незвичайно важливий для тих обох груп — демографічний елемент. Від початків XIX стол. населення Європи, що зберігало від віків більшменш ту саму чисельність, почало швидко зростати. Цей зріст триває аж до наших днів. Це створює особливі труднощі й господарські завдання, спільні для цілої Європи, особливо відколи і в позаєвропейських країнах почався подібний приріст населення, що вимагає праці й хліба. Це створює теж додаткове джерело конфліктів між європейськими державами, бо їх демографічна сила, а в зв'язку з тим їх потреби й можливості змінливі.

Нездали спроби зорганізувати мир. На тлі цих багатьох різнорідних конфліктів між державами Європи існували постійні змагання зорганізувати тривалий мир. Але вони довели впродовж XIX і XX століть по черзі до багатьох гірких розчарувань. Не виявилось правдою, що війни спричиняла політика абсолютних володарів, бо демократичні держави — подібно, як і давні держави — не вмели жити в мирі. Не виявилось правдою, що чимраз густіша сіть господарських залежностей здержувала від воєн. Радше їх провокувала. І не виявилось правдою, щоб частинні, з волі переможних великодержав здійснювані засади самостановлення народів, могли забезпечувати від збройних конфліктів. І ані щоб таким забезпеченням була добровільна міжнародня організація. Пацифізм виявив в цьому періоді слабкість надзвичайно небезпечну і шкідливу. Його оманливі запевнення приспляли чуйність багатьох держав і віддавали їх, як здобич, більш тверезим ворогам. Вони орудували поняттям сили й обіцяли загальний мир по примусовому з'єднанню Європи в руках одного або кількох завойовників. Це був старий клич імперіялістичної дипломатії союзів, що гарантують панування над іншими країнами. В XX стол., в комуністичних і гітлерівських течіях, він виступив з новою силою, пропагуючи нові форми зцілювання народів і держав. Але й на цьому шляху ми далекі від тривалого розв'язання проблеми миру. Імперіялістичні переполюси породжують завжди нові війни, а міжнародні трибунали й ліги народів не мають сили їм запобігти.

Наше завдання. Мусимо вийти поза ті невдачі методи. Повинен бути zorganizований справедливий міжнародний лад, що спирається не на розподілі сфер впливів між двома суперпотугами, але на справедливій, об'єктивній засаді самостановлення народів, лад, що обмежує всі народи включно з їх етнографічними територіями, що унеможливорює поставання колоніальних імперій та доконування геноциду народів. На послугах такого справедливого міжнародного ладу й для його оборони мусить бути zorganizована сила. Вчинити справедливість сильною і вчинити силу справедливою — оце є завдання нашої епохи. Це завдання тим важливіше і тим пильніше, що ситуація Європи в ХХ стол. засадничо різниться від ситуації, яку вона займала в давніших часах. Тоді доля Європи не залежала від решти світу. Вона була більш-менш самовистачальною під господарським оглядом. ХІХ стол. уґрунтувало й скріпило її добробут на здобутому пануванні над світом. Поскілки, однак, давніші війни між державами Європи не струщували підстав її існування, остільки війни ХХ стол., послаблюючи щораз більше її силу, стають шляхом до загальної поразки, до нужди переможців і переможених. Це теж правдоподібне, що Європа — якщо не зуміє zorganizувати справедливий і тривалий лад у своїх границях — буде економічно переможена заморськими краями. Це був би водночас її політичний і духовий кінець.

**
*

Впроваджуюча лектура: Д-р Юліан Вассіян: „Одиниця й суспільність” — Торонто, 1957 = A. Pieper: „Organische und mechanische Auffassung des Gemeinschaftslebens, 1929 = J. Maritain: „La personne et le bien commun”, Paris, 1947 = F. Frodl: „Gesellschaftslehre”, 1936.

Поглиблююча лектура: E. Mounier: *Revolution personnaliste et communautaire* (Aubier) 1935 = E. Percy: „Government in transition”, 1937.

Загальні твори: R. Mounier: „Essais sur le groupements sociaux”, 1929 = E. Halevy: „L'ère des tyrannies”, 1938 = Дисоціаційна течія: Adams-Lowenberg-Pepper: „The Problem of the Individual” 1937.

Національний зв'язок: J. Fels: „Begriff und

Igor Kaliniec

Ц Е Р К В А

Тріщали предвічні зруби,
летіли гонти, як пір'я:
руйнували дерев'яне чудо
людської праці та віри.
І, вписані в лагідні гори,
востаннє хиталися бані,
вмирали ясно і гордо,
так, як вмирають останні.
Це умирали століття,
це помирало прекрасне...
З розпуки дробилися на дровіття
золоті грона іконостасу.
І шукали між бур'янами
вічний спочинок ікони.
І плакала в недотроченій рамі
гуцульська Мадонна.
І Юр, в невідомім двообою
втративши руку і списа,
піврозтятою головою
востаннє навкруг дивився,
як довго стояв ще реквієм
і як він лягав на трави,
на осиротілі емереки
густим непрозорим трауром.

(Зі збірки „Поезії з України”)

Wesen der Nation”, 1927 = H. Hayes: „Historical Evolution of Modern Nationalism”, 1931 = Дмитро Донцов: „Націоналізм”, Лондон, 1966 = Д-р Володимир Старосольський: „Теорія нації” — 2-ге видання, Нью Йорк, 1966 = Д-р Антін Княжинський: „Дух нації” (соціологічно-етно-психологічна студія) — 1959 = Вячеслав Липинський: „Листи до братів хліборобів” — 2-ге видання, Нью Йорк, 1954 = Про державу: H. Kipp: „Staats-Lehre”, 1949 = J. Maritain: „Principes d'une politique humaniste”, 1945 = Демографічний чинник: D. N. Glass: „Population”, 1940 = A. M. Carr-Saunders: „The Population Problem”, 1922 = Rethinger: „Visage economique de l'Europe”, 1938.

(Далі буде)

С. Корниз

ОГЛЯД СВІТОВИХ ПОДІЙ

Минулого року закінчився в ЗСА дволітній період від часу, коли влада наставленої на лівий ліберальний курс Демократичної партії перейшла до національно-демократичного курсу Республіканської партії. І хоч теоретично програми обох цих партій взаємно дуже зближені, в дійсності при реалізації тих програм виступають поважні різниці.

Події в ЗСА

Перших два роки діяння республіканського Уряду проходили в напрямі ліквідації прикрих і навіть грізних наслідків політики попередніх демократичних адміністрацій. Політики, яка була ведена за перестарілими методами добродушного, але довірливого і хворого президента Рузвелта, який виграв у другій світовій війні, але програв мир у користь Москви.

Два роки для республіканського Уряду виявилися закоротким часом, щоб усунути негативні наслідки політики демократичних урядів — закінчити війну у В'єтнамі, забезпечити світ від дальших агресій Москви, відповідно скріпити оборону ЗСА, піднести на належний рівень престижу ЗСА в світі, розв'язати расову проблему, внести заспокоєння серед радикальної молоді, спаралізувати комуністичну і демоліберальну, розкладницьку пропаганду в пресі, радіо, школах і церквах, внаслідок чого поширилась деморалізація, постав рух гіппі, посились внутрішні розрухи та зріст злочинності і збайдужіння „мовчазної більшості”. Всього цього не вдалося усунути протягом двох років. Все ж в часі останніх виборів виявилось, що американське суспільство значно поправішало, в ЗСА відбуваються процеси протверезіння і оздоровлення внутрішніх стосунків, а зовнішня політика (в'єтнамізація) усправнюється.

Згідно з традицією през. Ніксон виступив 22 січня на спільній сесії Конгресу з промовою „Про Стан Юнії”, в якій обговорив виключно внутрішні справи.

В тій промові Президент закликав контрольований демократами Конгрес допомогти йому перевести „нову американську революцію”, яка полягала б у ґрунтовному зреформуванні феде-

ральної бюрократії і введенні нової програми соціального забезпечення, зокрема забезпечення всього населення медичною обслугою. Президент сказав: „Ми перебули довгу, темну ніч занепаду, але вона вже кінчається”. Він запропонував змінити структуру американської адміністрації так, щоб вона більше відповідала потребам і бажанням народу. У цій реформі передбачається ширша децентралізація адміністрації і зменшення кількості міністерств з 12 на 8, при чому залишилися б тільки міністерство закордонних справ, фінансів, оборони і справедливости, а всі інші були б зреформовані. Далі Президент запропонував принцип поділу прибутків з податків між федеральним скарбом, стейтами та містами, призначаючи для них на найближчий бюджетний рік 16 більйонів доларів. Поміж іншими пропозиціями Президента передбачено призначення 11 більйонів доларів на розвиток міст і сіл. Реформа добродушності: „Щедро допоможімо тим, які самі не можуть собі допомогти, але припинімо допомогу тим, які її вимагають, але не хочуть собі допомагати”. Щодо економіки країни, то Президент пропонує збільшений бюджет, який допоможе розвинути господарство і збільшити можливості праці для мільйонів американців. „Щодо очищення повітря і води та для відбудови нашого довкілля, — сказав він, — я запропоную окрему систему”. Крім усього іншого Президент просив Конгрес призначити додатково 100 мільйонів доларів для дослідження пістряка.

Пресові коментатори вважають, що заповіджені Президентом реформи, розраховані на „мовчазну більшість”, зустрінуть поважні труднощі. Консервативна преса вдарила на сполох, мовляв, през. Ніксон декларує себе як „лівий реформатор”.

Уважасмо, однак, політику през. Ніксона за розумну і правильну. Конечність реформ перестарілого і занадто скомплікованого державного апарату для всіх самозрозуміла. В плянах реформ нема ніякої „лівизни”, але вони змусять замовкнути опозицію зліва, що підносить ті організаційні недотягнення, які не були поладжені демократами.

Заповіджена Президентом програма „нової американської революції” розрахована також на успішне переведення президентських виборів у 1972 р., а то тим більше, що передвиборчу кампанію розпочали вже демократи.

Демократи шукають кандидата на наступного президента. Кандидатура Едварда Кеннеді остаточно відпала. Тепер як евентуальний кандидат виступає сенатор Едмунд Москі з Мейну. 15-го січня ц. р. відбулася в Кремлі чотиригодинна конференція Е. Москі з московським прем'єром А. Косиг'їним. В конференції взяв участь Аверел Гарріман, колишній амбасадор ЗСА в Москві. Про її вислід не видно жадного комуникату. Сен. Е. Москі заявив журналістам, що він дуже вдоволений з тієї зустрічі, в якій розмова торкалася війни у В'єтнамі і напруження на Близькому Сході, а також советсько-американських взаємовідносин. Громадська опінія в ЗСА не була захоплена тими приватними розмовами сенатора з найбільшими ворогами Америки. Отже, сумнівно, що такі виступи спричиняться до успіху сенатора у виборах.

„Дейлі Мірор” пише, що в Білому Домі, досліджуючи сен. Е. Москі, як можливого демократичного кандидата на президента, приходять до висновку, що в його характері міститься певна вроджена слабкість. Якщо Ніксонові вдасться побороти інфляцію, успішно перевести в'єтнамізацію війни і скріпити до себе довір'я більшості населення, то Москі не залишиться нічого більше, як зовнішня подібність до Лінкольна.

На Сенатській Комісії закордонних справ 28 січня державний секретар В. Роджерс, доповідаючи про ситуацію в Камбоджі і участь в її обороні американських збройних сил, запевнив „голубів миру”, що Уряд не має заміру посилати до тієї країни своїх військ, а перебуватиме там лише невелика військова місія, яка контролювати розподіл і застосування присиланого із ЗСА військового вив'язу. Заява секретаря В. Роджерса заспокоїла Сенатську Комісію так, що її голова сен. В. Фулбрайт заявив, що нема потреби переслухувати свідків щодо американських військ у Камбоджі. Війна в Індо-Китаї є одною з найважливіших проблем закордонної політики ЗСА.

Недавно силами південнов'єтнамських військ з поміччю американської авіації розпочалася в

Ляосі бойова акція прочищення терену від військ Північного В'єтнаму. Головна її ціль перетяти „шлях Го Чі Міня”, яким постачає Ганой советську зброю і свої війська до Південного В'єтнаму. В зв'язку з цим ліва преса закидає Ніксонові, що він, замість звуження, поширює війну в Індо-Китаї. Радикали використовують акцію в Ляосі для роздмухування нових заворушень в університетах і нових терористичних актів.

„Ю. С. Нюз енд Ворлд Ріпорт” з 8 лютого в статті „Чому ЗСА мусять залишитися в Азії” подає інтерв'ю експерта закордонних справ п. Германа Кана, в якому докладно обговорено ситуацію в Азії. Автор звертає увагу на поважний мілітарний зріст СССР, Китаю і Японії. Загроженими агресією країнами в Азії вважає він Індо-Китай, в якому вже провадиться війна, Південну Корею, Тайвань, Філіппіни, Маляї, Тайленд, Індонезію, аж до Австралії включно.

Відповідаючи на запит, яка має бути роля Америки в забезпеченні світу, Герман Кан відповів, що, на його думку, підставова роля ЗСА полягає в загальному протиставленні агресії. „Ми мусимо, — сказав він, — займати активну поставу, не обов'язково зараз виступаючи з своїми військами. Ми проти цього. Ми повинні насамперед приходити з мілітарною допомогою країнам, які бороняться проти агресії”.

Виступаючи 28 лютого через радіо на тему зовнішньої політики ЗСА, през. Ніксон висловився дуже обережно про операції південнов'єтнамців у Ляосі і попередив про можливість, що Північному В'єтнамові вдасться знову перебрати в свої руки ініціативу в Індо-Китаї. У своїй промові Президент закликав Ганой приступити до поважних переговорів про мир, які дали б можливість вивести з В'єтнаму всі американські війська. „Успішна місія в Ляосі дала б можливість нашим військам покидати В'єтнам в умовах безпеки”. През. Ніксон повторив зроблену в жовтні мин. року пропозицію проголосити перемир'я, скликати індокитайську конференцію, вивести всі чужоземні війська і звільнити всіх воєннополонених. „Закінчити війну, — сказав він, — просто, але закінчити її так, щоб не вибухнула інша війна — куди складніше. Ми переживаємо тепер критичний момент в історії. Від того, що Америка зробить або не зуміє зробити, залежать мир і свобода майбут-

нього покоління". Говорячи про Близький Схід, Президент сказав, що там створилось тепер найбільш небезпечно для всього світу становище.

Сенсацією, яка схвилювала цілий світ, була чергова виправа на Місяць американського космічного корабля „Аполло 14” з тричленною залогою: командира Е. Шепарда, Е. Мітчелла і С. Руза. Перші два перебули на Місяці 33 години, зібравши понад 100 фунтів зразків ґрунту і мінералів, а Руза тимчасом кружляв у космічному кораблі довкола цього сателіта Землі, щоб потім забрати своїх колег і успішно причалити на Тихому океані. Досі совєтські безпілотні апарати спромоглися доставити з Місяця лише коло ста грамів пороку з його поверхні.

На Близькому Сході

На цьому обширі перемир'я скінчилося 5-го лютого і було знову продовжене. За цей час мирові переговори не рушили з місця. Терпить на тому найбільше Єгипет, позбавлений прибутків з Суєзького каналу, замкненого для руху кораблів.

В січні прем'єр Ізраїлю Голда Меїр і міністер закордонних справ Абба Ебан запропонували арабам нові три передумови: щоб під час мирових переговорів зобов'язувало припинення вогню; щоб перенести місце переговорів з Нью Йорку на острів Кіпр; щоб піднести на вищий дипломатичний рівень ці переговори, а саме, щоб заінтересовані сторони, Єгипет, Ізраїль і Йорданія, були репрезентовані своїми міністрами закордонних справ, а не амбасадорами при Об'єднаних Націях. Уряди арабських країн не погоджуються на ці умови.

Єгипетський напівофіціоз „Аль Ахрам” обвинувачує Ізраїль у тому, що він навмисне відтягає час, щоб приготувитися до війни. Цей часопис уважає, що для успіху місії представника ОН Яррінґа потрібний натиск збоку Англії і Франції.

В середині січня відбулося урочисте відкриття Асуанської греблі на ріці Ніл в Єгипті. На відкритті промовляв совєтський „президент” Підгорний, зазначивши, що „народи ССРСР розуміють і підтримують Єгипет, а совєтський уряд буде продовжувати свою політику військової і господарської співпраці з Єгиптом”.

Петро Кізко

УСМІШКА МАТЕРІ

Дощі й дощі. Я ніби бачу
Мосі матері чоло,
Що від плачу (за сном плаче)
Хмарками зморшок поросло.
Та лиш зиркне, з-за хмари глянє
Умне сонце, і тоді
Дощу остання крапля танє,
Пташки щебечуть молоді.
Отак мені: одна-єдина
Твоя усмішка промайне,
І вже не дощ на мене лине —
Сто сонць осяює мене!

Ленінградський процес проти 11 жидів, що хотіли були втекти з ССРСР з поміччю літака, в значній мірі вплинув на загострення взаємовідносин між Ізраїлем та жидами в цілому світі і ССРСР. В зв'язку з цим відбулися численні демонстрації в цілому світі. Це, очевидно, комплікує підготовку до мирових переговорів між Єгиптом і Ізраїлем. Але можна бути певним, що війни на Близькому Сході в цьому році не буде. Можливо, стан перемир'я буде ще не раз продовжений, а Єгипет відкрис Суєзький канал для корабельного руху.

Південна Америка

Загально вважається, що країни Латинської Америки малокультурні, політично не вироблені та економічно недорозвинені і тому панують там диктатори, а державні перевороти відбуваються з дня на день. Такий стан робить Латинську Америку тереном, пригожим для комуністичної підривної діяльності. Бразилійська газета — „О Естадо де Сан Павло” повідомляє, що ситуація на тому континенті дуже загрозлива, і кожного моменту він може стати вогнищем війни ще небезпечнішої, як на Близькому Сході. Ситуація на Близькому Сході і в Латинській Америці аналогічна. Обидва ці обшири — невралгічні воснні пункти, де зударяються інтереси Москви і ЗСА.

Протиамериканське наставлення, що панує не тільки на Кубі, але також у Перу, Чіле та Болівії, використовує Москва в боротьбі проти ЗСА. Варто відзначити, що у випадку з Чіле заперечено твердження Леніна і Сталіна, що ко-

В. Ласовський

ЛЕНІН І ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО

Необізнаність Леніна з психологією мистецтвотворчого процесу одиниці і маси, з закономірностями в творчому розвитку людини на часовому просторі від лортетських печер піренейської височини до композицій геніяльного Архипенка дала підставу для всіх протиріч т. зв. соцреалізму, що його батьком був, безумовно, Ленін.

Коли якось Ленінові показали твори одного з російських модерністів, він висловився так: „Я на цьому не розуміюся, але думаю, що мистецтво повинно служити лише інтересам пролетаріату для його перемоги в класовій боротьбі”.

Ця фраза у з'ясуванні істоти і призначення

муністи можуть прийти до влади тільки силою, революційним шляхом. На конференції в Москві з нагоди 100-ліття з дня народження Леніна комуністи Франції і Італії заперечили цю тезу. Вони вважають, що комуністи можуть прийти до влади також парламентарним шляхом. Сьогодні советська преса вітає з перемогою в президентських виборах марксиста Сальвадора Алленде в Чіле.

У зв'язку з змінами в Чіле ставиться під сумнів справа створення спільної міжамериканської безпеки-охорони проти агресивного комунізму. Треба також числитися з тим, що майже в усіх менших латиноамериканських країнах, зокрема у Венесуелі, Еквадорі та Уругваї, внутрішнє політичне становище дуже напружене. По боці вільного світу стоять дві найбільші латиноамериканські країни — Бразилія та Аргентина. Однак, в Аргентині внутрішні справи, особливо економічні, теж незадовільні: постійні страйки, заколоти, урядові кризи. В Аргентині що раз виразніше чути голоси про потребу встановлення режиму на зразок югославського.

Свого часу в Бразилії, поваливши президента Жвон Гуларта, ефективно усунули комуністичну небезпеку. Нині ця небезпека насувається на країну іззовні. Щоб успішно протиставитися їй, слід мати не тільки добре вишколене і дисципліноване військо, випосажене модерною зброєю, а й високий матеріально-побутовий рівень населення.

мистецтва „геніяльним” Леніним у висліді скристалізувалася в потворній методі, що має стати єдиним засобом для самовияву кожного мистця в системі московського комунізму. Дефініцію соціалістичного реалізму подано у советському „Кратком словарі по естетиці” так: „... Соціалістичний реалізм вимагає від мистця свідомого здійснення окресленої мети — виховання людей в комуністичному дусі, активного співдіяння мистецькими засобами в революційному перетворенні дійсності, побудові нового суспільства, боротьбі за мир, демократію й соціалізм, формуванню нової людини, що скупчує в собі ідейне багатство в гармонійному поєднанні з духовою красою і фізичною досконалістю”.

В накопиченні прилизаних фраз цієї рецепти не тільки заперечується передумови творчості індивіда й збірності — свободи самовияву і чесності супроти себе самого, але й по-диявольськи, антигуманно випалюється ґрунт, що на ньому може вирощуватися гідність людини, досконаленість культом прекрасного, культом правдивого, гармонійного і благородного.

Яким особливим глумом чи недоумкуватим запереченням своїх же тез про функціональність мистецтва шляхом жорстокого поневолення творчої індивідуальності звучать метикування Леніна в статті „Партійна організація і партійна література”, що стають в захист творчої свободи. Ці метикування заокруглюються в фразі: „Право кожного мистця творити вільно, згідно зі своїм ідеалом”. Тисячі, тисячі мистців і письменників — жертв концентраційних таборів, тюрем і божевільень яскраво ілюструють безмежний цинізм ленінського „гуманного” заповіту: „право кожного мистця творить вільно, згідно з своїм ідеалом”. Власне в дусі ленінського заповіту про боротьбу з нерегламентованим індивідуалізмом творчої одиниці, що важиться творити згідно зі своїм ідеалом, в московській тюрмі народів діються речі, що перед ними далеко поступаються жахиття інквізиції.

Можна бо собі уявити, для прикладу, мистця типу Кете Кольвіц, що до першої світової війни

Олекси Догити

**
*

Людина звикає до слави.
Людина звикає до обставин.
До зної, тяжкої нещастя,
Поводі людини звикає.

А тільки ж не може людина
Змирнитись із рабством жорстоким.
До хитрої правди-неправди
Подібка не звикає душа.

(„Дніпро“)

почала свій цині образів — жертв соціального
визиску буржуазією пролетаріату? Колявіц зо-
бразувала худих, виголоджених дітей, що зро-
стали в задумливих сутеренах, стомлених,
виснажених матерів, неспроможних прокорми-
ти грудою своїх немовлят, вимучених на непо-
сильних роботах чорноробів. Кете Колявіц тво-
рила згідно зі своїм ідеалом людини, свободної
від визиску нелюда-капіталіста. Кете Колявіц
ніхто не саджав до тюрми, ніхто не пересліду-
вав, вона добилася своїм гуманним ставленням
до визискуваної капіталістичною системою лю-
дини великої популярності. Визнали Кете
Колявіц за великого мистця та мужнього за-
хисникагноблених і червоно-імперські сопреа-
лістичні теоретики.

Але на мить уявім собі гуманну Кете Коля-
віц в умовах підмоковської дійсності. Уявім
собі, що вона, згідно зі своїм ідеалом, взялася
зображувати збожеволілих з голоду матерів, що
поїдали групи своїх дітей, гори трупів сільсько-
го працюючого люду тридцятих років в Укра-
їні, нужду і недовстатки, що десяти роки по-
значають „досвітнення“ жовтневої революції,
базовані на заповідях Леніна. Яка доля постиг-
ла б Колявіц?

Ще за життя Леніна встановлено засаду дер-
жавних замовлень образотворчих праць у мист-
ців. Сьогодні тільки той мистець у підсовет-
ських умовах може в достатках жити і пра-
цювати, твори якого відповідають критеріям
відповідних державних комісій. Мистців, що сво-
їми мистецькими розв'язками досягають схва-
лення теоретиків соцреалізму, значислюється до
творчих кадрів, які мають право жити з мистец-
тва і користуватися опікою держави.
Які ж вимоги ставитися до образотворчого
мистця, щоб він діставав ордені, мав за собою
визане право творити і користуватися люксу-
совими мешканнями, творчими відрадженими,
курорами?

Образотворчий мистець повинен давати свою
продукцію в такому вигляді, щоб вона переко-
нувала глядача у величчі і могутності советської
держави. Для того малюється потужні фабрич-
ні споруди, сцени з польових робіт з наванізстю
новенького сільськогосподарського реманенту, буді-
вельні праці з підкресленим технічною справ-
ности в побудові житлових чи фабричних кор-

тичнях, з виразом частя в очях.
В зображеннях червоноармійців, на тілі зви-
чайно гармат чи танків, повинна бути підкрес-
лена міць і грізність советської зброї, що сль-
жить за тло для постатей бійців у позах, гото-
вих до боротьби і героїчних подвигів. На облич-
чях повинна малюватися волячка твердість, од-
чайдушність і невгнутість захисника „найперс-
довішої країни світу“.

Найпопулярнішою, але найбільше відпові-
дальною темою советських фігуральних ком-
позицій є зображення Леніна в портретній кон-
цепції зі стафажем як воцтво або робітнички на
митингах. Посять та обличчя Леніна повинно
виявляти глибокодушність, реторичний запал,
що переконуює глядача в єдиноправильності сльв
промовця, доброту і ласку в його очах і усміш-
ці або величчності візії, ним сугерованої.
Можна б без кінця помножувати всі ті наста-
новки, що їх дає офіційна критика советським
мистцям, ще не обізнаним як сльід з істотою соц-
реалізму. Але вже й сказаного висгачають, щоб
зрозуміти невідбалгиву простоту ідеології сти-

лю „найпередовішої культури людства” — соцреалізму. Істотою є звичайний обман, поданий у можливо переконливий спосіб майстерної вмільости мистця. Брехливі візії добробуту, краси підсоветського побуту, щастя советського раба повинні в соцреалістичній подачі закріплювати в глядача враження правдивості, враження дійсності, не існуючої в реальній дійсності.

Знаємо добре, яка доля зустрічає мистця в СРСР, коли він наважується творити не за вимогами соцреалізму чи підважувати формальними шуканнями штамп натуралістичної манери, що сугерує мальовану брехню. І тут слова Леніна, який зробив поділ мистців на честивих і нечистивих, звучать аж надто цинічно: „Свобода буржуазного письменника, мистця, артиста — це лише замаскована залежність від грошового мішка, від перекупства, бо...” далі йде вяснення, що цією позірною свободою мистець в буржуазних умовах захищає деградуєчу буржуазну культуру („Партійна організація і партійна література”).

Залежність від грошового мішка советського мистця це не замаскована дійсність, хоч далєбі ми не знаємо випадку, коли б у капіталістичному світі мистець захищав деградуєчу буржуазну культуру або ставав на захист капіталістів чи капіталізму. Підсоветський мистець у тенетах ленінської концепції істоти і призначення мистецтва, коли він не є звичайним ремісником, байдужим до того, що йому саме зображувати, стає на вузьку стежечку, яка сполучає два кінці альтернативи: власне грошовий мішок в руках ленінських доктринерів і, з другого боку, терор, запроторення в концтабори, фізичне знищення або ж в кращому випадку позбавлення змоги творити.

Окремий розділ в антигуманізмі ленінського вчення творить питання національних культур. Виключаючи іраціональний чинник з філософської концепції формування нації та її істоти, діалектичний матеріалізм, придержуючись настанов ленінського вчення, зводить фактично національні культури до застарілих накопичень всяких соціальних протиріч, що існували серед народів упродовж їх історичного розвитку, висловлених в мистецьких проявах. В умовах комуністичного суспільства прикметності національних культур будуть поступатися спільному знаменникові — інтернаціональним рисам ін-

тернаціонального суспільства. Це теоретичний аспект ленінського вчення. Практично послідовники Леніна здійснюють назрівання інтернаціональної культури варварським нищенням культурних спадщин підсоветських народів до фізичного нищення тих, що хотіли б їх зберігати й розвивати.

У своїх творах Ленін стократно дав вислів шовіністичній оцінці московської культури, ставлячи її вище від усього того, що створив Окцидент. У своїх роздумуваннях над культурою комуністичного суспільства він аж надто наглядно вказував на те, що в її підвалини мусить лягти творчий доробок Горького, Пушкіна, Лермонтова, московських композиторів і натуралізму московських „передвижників”. Таким чином інтернаціональна культура у ленінських візіях базувалася на традиціях московської культури, а тим самим похід цієї інтернаціональної культури на виполювання звироднілого хабузу буржуазних культур мав по суті бути переможним походом московської культури, походом на всі довжини і ширини нашої планети.

Настанову Леніна його послідовники здійснюють неухильно. Рік за роком зростає реєстр московських злочинів супроти української культури, зокрема в ділянці плястичних мистецтв. Після фізичного знищення творця стилю, спертого на українських образотворчих традиціях, Бойчука, після жорстоких переслідувань тих, що перейняли манеру Бойчука в монументальному мистецтві, і знищення всіх їхніх настінних мальовил, що оздоблювали численні клуби, театри, бібліотеки, затиснуто петлю на шії образотворців, залишаючи їм один-єдиний стиль, дозволений для самовияву — соцреалізм. Далі пішли незліченні злочини нищення пам'яток української архітектури, що їх замінює урбаністична архітектура московського штампу, помпезна псевдоклясика в репрезентативних будівлях і сіро-нудна житлова архітектура, невдало взорована на американських зразках.

Злочинний наступ на українське народне мистецтво спричинює спустошення і незмірне звуження широченного діяпазону технічного й мистецького самовияву українського народнього культуротворця. На місці кадрів гончарів, вишивальниць, килимарів, різьбарів, будівничих,

Степан Женецький

ЗСА ШУКАЮТЬ НОВОЇ ПОЛІТИКИ СУПРОТИ КИТАЮ

Американські політичні коментатори повідомляють, що хоч останнім часом, головню від моменту, коли війська Південного В'єтнаму з активною допомогою американського летунства ввійшли в Ляос і відносини між ЗСА та червоним Китаєм стали дуже напруженими, Вашингтон наполегливо шукає нової політики, щоб порозумітися з Пейпінгом. До пошуків цієї нової політики примушує Вашингтон та обставина, що на минулорічних пленарних нарадах Об'єднаних Націй за прийняття Китаю в члени цієї організації голосувала більшість держав, і цього року він уже майже напевно стане її членом.

У Вашингтоні рахуються з тим, що Китай не тільки стане цього року членом ОН, але й що складувів, ткачів, множаться виробничі артілі, які замінюють індивідуальну творчість народнього мистця фабрикатами - фальсифікатами оригінального мистецтва. Цей стан паралізує творчу ініціативу народнього майстра, він убиває оригінальну творчість. Такими фальсифікатами окупант засипає внутрішні й закордонні ринки, тарабанячи в своїх агітках про нечуваний розквіт народнього мистецтва, мовляв, можливий єдино в умовах совєтської дійсности. В той же час цілковито припиняється приріст творчого молодняка. І так гине традиція народнього мистецтва, що буйно цвіло навіть у часи найбільших лихоліть на наших землях.

Доля українського плястичного мистецтва, народніх мистецьких традицій та пам'яток минулого у всіх видах плястичних мистецтв, що зазнають систематичного нищення московським окупантом — це один з незліченних розділів акту обвинувачення проти Леніна і його наступників, його душоубного і народоубного вчення. Це обвинувачення відчитає український нарід перед лавою присяглих цілого світу на недалекому судищі, прирікаючи і Москву і її надхненника Леніна на вічну ганьбу.

Доповідь, прочитана на симпозіумі „Ленін в різних аспектах”, що його влаштували в Нью Йорку 15 листопада Відділ АДЮК, Відділ ОЖ ОЧСУ і Осередок СУМА ім. ген.-хор. Т. Чупринки.

ЗСА треба буде визнати його політично і нав'язати з ним дипломатичні взаємини. Американські урядові круги вважають, що криклива протиамериканська пропаганда, яка недавно з особливою силою розгорнулася в Китаї з приводу мілітарної акції в Ляосі, не матиме впливу на нову політику ЗСА відносно тієї країни. Урядові круги у Вашингтоні повторили в останніх днях заяву, зложену перед вмаршем південно-в'єтнамських військ до Ляосу, що ця мілітарна акція не становить загрози для Китаю, і що Пейпінгові немає чого турбуватися.

Китай не вишле своїх „добровільців”

Американські коментатори пишуть, що у Вашингтоні не беруть поважно погроз Пейпінгу, що він вишле своїх „добровільців” для допомоги Ляосові, Камбоджі і Північному В'єтнамові, бо головною його політикою 50-их і 60-их років було не посилати своїх військ поза кордони Китаю. Рівночасно американська розвідка стверджує, що у Північному В'єтнамі знаходиться біля 10.000 китайців-будівельників, до числа яких входять також „військові охоронні відділи”. Правда, час від часу появляються чутки, що ті китайські „будівельники” беруть участь в боях, але досі цього не стверджено фактами.

У Вашингтоні є тієї думки, що Пейпінг не бажає встрявати безпосередньо у війну в Індокитаї.

Справа Тайвані-Формози

Вашингтонські політичні коментатори висловлюють думку, що формула, на підставі якої Канада й Італія нещодавно нав'язали дипломатичні взаємини з Китаєм, не зможе послужити Америці базою для визнання Китаю. Як відомо, Канада перша взяла до уваги претензії Китаю до Тайвані, але формально цієї претензії не схвалює.

Щодо ЗСА, пишуть американські коментатори, то їх оборонні зобов'язання супроти Тайвані такі великі, що вашингтонські урядові круги не вірять, щоб при тих претензіях Китаю можна було налагодити дипломатичні взаємини

з континентальним Китаєм. Та рівночасно вказується на те, що Сьома американська фльота в останніх двох роках значно обмежила патрулювання Тайванської затоки. На ділі ця фльота тільки охороняє американські військові кораблі, коли вони тією затокою перепливають, а регулярне патрулювання припинене цілковито.

Хоч офіційно така зміна виправдується бюджетовими ощадностями, рівночасно дається ясно до розуміння, що Уряд Ніксона свідомий того, що таке патрулювання Китай розумів, як провокацію супроти себе. Припинення регулярного патрулювання американською Сьомою фльотою Тайванської затоки усуває дразливу для Пейпінгу ситуацію.

„Тайванізація” Тайвані

Американські урядові круги, як подають вірогідні джерела, свідомі того, що налаштанні нормальних дипломатичних взаємин з комуністичним Китаєм неможливе доти, поки не буде цілковито здемлітаризовано Тайванську затоку, тобто доки звідтам не відійде Сьома американська фльота і, правдоподібно, доки ЗСА не заберуть своїх військ з Тайвані. Але у Вашингтоні вважають це неможливим так довго, як довго ведеться війна в Індо-Китаї, бо Тайвань грає важливу роллю в американських воєнних планах на тому терені.

Але може настати такий час, твердять політичні коментатори, що, коли прийде до замирення в Індо-Китаї, американці зможуть перевести „тайванізацію”, тобто відтягнути свої війська з того острова і передати його охорону тайванським військам.

Такі можливості, очевидно, беруться до уваги при плануванні нової далекосяглої політики відносно Китаю. Але з цим у Вашингтоні не поспішають.

Політика „двох Китаїв”

Та, побіч політики відносно Китаю на далеку мету, перед Вашингтоном виринула нова важлива, можна сказати, нагла проблема, а саме: яку позицію зайняти на генеральній асамблеї ОН цієї осені, коли на порядок нарад знову прийде справа членства червоного Китаю? Хоч урядові круги ще цього не підтвердили, приват-

З глибоком сумом ділимося з членством ООЧСУ, що 4-го лютого 1971 р. упокоївся в Бозі на 64-му році життя заслужений громадсько-політичний діяч в Краю, на еміграції в Європі і в Америці, один із засновників і член Управи 8-го Відділу ООЧСУ в Чикаго

бл. п. ІВАН МИХАЛЬЦЕВИЧ

Похорон відбувся 6 лютого на цвинтарі св. Миколая в Чикаго.

Родині Покійного глибоке співчуття висловлює

Головна Управа ООЧСУ

но дають пізнати, що, правдоподібно, ЗСА тим разом застосують політику „двох Китаїв” в ОН.

Знавці китайських справ у Вашингтоні вважають, що політика „двох Китаїв” була б короткозорою, проте більшість американських політиків думають, що це — єдина можливість, як повинні поступати ЗСА, щоб нарешті припинити довготривалу опозицію супроти допущення того червоного велетня до ОН.

Одним із тих, хто видвигає таку політику, є видатний американський знавець китайських справ, професор Гарвардського університету, О. Райншавер. Він твердить, що континентальний Китай і Тайвань не є одною державою більше, як півстоліття, а тому вони творять дві державні одиниці, які повинні мати свої окремі представництва в ОН. Над цією теорією проф. Райншавера уважно застановляються американські урядові чинники, які опрацьовують пляни нової політики відносно Китаю.

Як відомо, проти політики „двох Китаїв” гостро виступає Тайвань. Червоний Китай також висловлюється категорично проти такої ідеї. Але як поступить Пейпінг, коли ЗСА восени цього р. видвигнуть таку пропозицію в ОН — погодиться чи відкине?

Більшість американських коментаторів є тієї думки, що в обличчі затяжного конфлікту з СРСР червоний Китай, щоб мати вільну руку на випадок збройного зудару зі своїм „старшим комуністичним братом”, погодиться на цю пропозицію. А це в свою чергу започаткує нові, примирливі відносини між ЗСА і червоним Китаєм.

З НОВИХ ВИДАНЬ

КНИЖКА ПРО ВЕЛИКОГО СИНА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

Д-р Петро Мірчук — Роман Шухевич (ген. Тарас Чупринка) Командир Армії Безсмертних. Видання Т-ва колишніх Вояків УПА в ЗСА, Канаді і Європі, Нью Йорк — Торонто — Лондон, 1970, стор. 270.

У передмові до цієї книжки автор слушно значас: „Здавалося б, що тепер, в умовинах повної свободи на еміграції, з-під пера українських науковців, письменників і поетів вийде плеяда наукових праць, повістей і поем про легендарного генерала Тараса Чупринку - Лозовського - Тура, одного з найбільших провідників і командирів визвольної боротьби українського народу. На диво — цього не сталося”.

Чому? Чи не тому, що й досі цілі періоди з життя Романа Шухевича вкриті серпанком таємниці-конспірації, в якій він жив від юнацьких літ, чи тому, що його біографія тісно і нерозривно переплетена з діяльністю ОУН, а наші науковці і письменники в своїй значній частині уникають „ангажуватися в політику”, як у щось таке, що ніби робить їх „партійними”, обмежує свободу їх вислову. Та й надзвичайно тяжке і відповідальне це завдання представити на всю височінь постать людини, яка вже за свого життя стала легендою, яка взяла на свої плечі такий неймовірної величини тягар, що його міг винести лише титан духа. Але напевно — скоріше чи пізніше — з-під талановитого пера об'єктивного письменника-дослідника, наділеного творчою інтуїцією, історика і письменника-патріота, таки появиться твір, гідний того, хто „родивсь на світ для жертви й крові, борючись, змужнівши, аж до гробу — во ім'я волі і любови, за наше всіх святе добро” (І. Хміль).

Політичну біографію Голови Проводу ОУН на Рідних Землях Тура, Головного Командира Української Повстанської Армії — генерал-хорунжого Тараса Чупринки, Голову Генерального Секретаріату Української Головної Визвольної Армії Романа Лозовського, прем'єра підпільно-революційного уряду України — біографію Романа Шухевича написав д-р П. Мірчук як першу такого роду працю, свідомий того, що вона мусить мати якісь недоліки: неповності, неточності, пропущення тощо. Дотепер

окремими виданнями появилось фактично три брошури, якими користується наш читацький загаль, а зокрема наші доповідачі на академіях, присвячених Тарасові Чупринці: Богдана Кравцева — „Людина і вояк” (1952), Володимира Немилівського — „Шух - Тур — Пластун” (1963), Володимира Янова — „Шухевич - Чупринка: людина і символ” (1950) і видана ЛВУ в 1950 р. брошура „Тарас Чупринка (Роман Шухевич), Тур, Р. Лозовський”.

У поданій в кінці своєї книжки бібліографії д-р П. Мірчук наводить 35 статей і споминок, присвячених Романові Шухевичеві, 11 загальних джерел, у яких в більшій чи меншій мірі приділяється увагу Головному Командирові УПА, і два збірники з матеріалами про нього.

Широко використовуючи для написання своєї книжки спомини людей, які зблизька знали Романа Шухевича ще з дитячих його літ (напр., С. Шаха — „Роман Шухевич — символ незламності”), Я. Стецька, З. Книша, З. Матли, інформації його свояків, офіційні документи Проводу ОУН і УГВР, а також статті й матеріали, писані самим Р. Шухевичем, автор книжки наводить цілий ряд досі незнаних широкому читачеві фактів і подій, які проливають нове світло на УПА і її Командира.

Книжка написана в динамічному стилі, може в занадто стислій, сказати б, конспективній формі, яку варто було б у наступних виданнях поширити. Але це вже не належить до прогріхів автора, бо стиль — це людина, як кажуть французи. Книжка має 12 розділів і починається з юних літ Романа Шухевича, вихованого в патріотичній українській родині, що своїм корінням сягає в далеку давнину. Звідси, либонь, той духовий аристократизм Романа Шухевича, як одна з основних прикмет його особовости. І тому не дивно, що вже 16-літнім юнаком стає Роман Шухевич членом УВО, пізніше ОУН і аж до своєї героїчної смерті в нерівному бою з відовічним ворогом України найтісніше зв'язує себе з українським національно-визвольним рухом.

Окремі етапи життя Романа Шухевича — це етапи боротьби українського народу в 20-40-их

роках у різних її формах і з різними окупантами. Бойове хрещення перейшов він у 19 років, коли виконав атентат на польського шкільного куратора, україножера і польонізатора Я. Собінського. Ще замолоду підготовляючи себе до бойової революційної праці, перейшов він вишкіл у польському війську, який пізніше доповнив у Німеччині на спеціальних старшинських курсах.

Вроджений проводир, неustraшимий революціонер, особистий друг Степана Бандери, Роман Шухевич незабаром стає при кермі бойовою діяльністю ОУН, організуючи широкі саботажні акції як відповідь свого народу на польський політично-економічний гніт. „Літом 1930 р., — читаємо в книжці П. Мірчука, — луни пожарів, підпалених скирт сіна й збіжжя та забудовань польських дідичів і колоністів спалахували по всій Галичині”.

Після внутрішньоорганізаційних перебоїв у діяльності ОУН внаслідок загибелі крайового провідника сотн. Головінського, бойовий референт Крайової Екзекутиви ОУН Р. Шухевич знову розгортає широку дію своєї референтури. Це був період т. зв. „ексів” — тероризування польської окупаційної влади, що мало піднести морально український загаль. В цьому періоді відбувається ряд атентатів, зокрема у большевицькому консуляті, як протест проти зорганізованого большевиками на Україні політичного голоду, і атентат на польського міністра внутрішніх справ Перацького, на якому засуджено Степана Бандеру на довічне ув'язнення.

Майбутньому Головному Командирові УПА не раз доводилось опинятися в польських тюрмах, у концтаборі, але це ще більше скріплювало його завзяття й рішучість у боротьбі за справу, якій він присвятив своє життя.

В душі соборництва виховувався Шухевич з дитинства, і в цьому напрямі мав на нього великий вплив полк. Коновалець. Тож у 1938 р., коли почалася боротьба в Закарпатській Україні, він, не вагаючись, залишив дружину і віддав усі свої сили закарпатській вітці українського народу в критичний момент його історії. „Для Романа Шухевича — пише автор, — кожна частина української землі була Україною, а служба Україні — найвищим наказом”.

Окрему увагу присвячує автор конфліктіві

ЗУСТРІЧ ПАНІ СЛАВИ СТЕЦЬКО З АМЕРИКАНСЬКИМ ЖІНОЦТВОМ

Одним із багатьох наших завдань на еміграції є інформувати чужинців про сучасний стан в Україні, про переслідування тих, які активно стають в обороні прав нашого народу і ведуть боротьбу за державне визволення України. Тому організатори Січневого свята у Піттсбурзі (Пенсильвенія) В. Мазур — головний предсідник УНП і А. Никончук — голова Відділу УККА при активній допомозі Управи Відділу УККА і працівників Головної Канцелярії УНПомочі підготували в Піттсбурзі широку інформативно-пропагандивну акцію, запросивши до Піттсбургу політичну діячку п. мгр Славу Стецько з Мюнхену, яка під цю пору перебуває в ЗСА. Одною з точок цієї акції була зустріч Слави Стецько з американським жіноцтвом, яка відбулася у Вілліам Пен готелі, в четвер, 21 січня ц. р.

Після промови були питання з публіки, на які пані Стецько давала вичерпні відповіді. На зустрічі із жіноцтвом була присутня журналістка з „Пост-газети”, тому на другий день, 22 січня ц. р. в цій англомовній газеті появилася інформативна замітка, з фотографією пані С. Стецько, прихильно трактуючи українські змагання за свою самостійність.

між ПУН'ом і „крайовиками”, який загострився 1939 р. після вибуху польсько-німецької війни. ПУН на чолі з Мельником незмінно стояв на становищі, що ОУН у своїй політичній дії мусить орієнтуватися на Німеччину. Внаслідок цього 10 лютого 1940 р. створено Революційний Провід ОУН із Степаном Бандерою як головою на місце ПУН.

Визначну роль відіграв Роман Шухевич у 1941 році як командант Українського Легіону, що став збройною опорою для українського правління на чолі з Ярославом Стецьком після відновлення української державности 30 червня того року у Львові. Пізніше майже всі члени того Легіону перейшли до УПА.

У лютому 1943 р. конференція ОУН офіційно апробувала ініціативу Романа Шухевича, тоді вже „Тура”, щодо організування регулярних відділів УПА на Поліссі і Волині, а в серпні того ж року поділено УПА на чотири групи: УПА-Північ, УПА-Захід, УПА-Південь та УПА-Схід і на чолі всіх цих груп став він як Головний Командир.

В розділі „УПА — всенаціональна збройна сила” пише автор про її безприкладну в історії боротьбу з „двома Голіятами” — Советським Союзом і гітлерівською Німеччиною, з додатко-

В. Архілог

РОЗПОВІДАЄ НІКИТА ХРУЩОВ

(Закінчення)

„Як виглядали німецько-советські відносини з моїх позицій в Україні? — запитує сам себе Хрущов і відповідає: — Німці, як і всі визнавці буржуазної ідеології, вважали, що оскільки Советський Союз многонаціональна держава, він розлетиться після першого ж удару їхнім багнетом. Вони сподівалися національних заворушень, цю ілюзію підтримували в них усі вороги СРСР в світі, і це заохочувало їх концентрувати натиск на Україну”. Упорядник спогадів Хрущова Кренкшов додає від себе, що в цьому відношенні німці мали рацію: коли вони в 1941 році вдерлися в Україну, тисячні маси українців зустрічали їх як визвольників, аж поки не розчарувалися в їх політиці.

„Українські націоналісти, — пригадує Хрущов, — спричинили нам більше клопотів, як будь-хто інший від часу підписання договору з Німеччиною в 1939 р. і до вибуху війни. З документів, які потрапили нам до рук, стверджено, що вони одержували інструкції і гроші від німців... Вони вірили, що Гітлер вижене „москалів” з України і піднесе їм державну неза-

лежність на срібній таці”. — І далі сходить Хрущов на утерту пропаганду, твердячи: — „Націоналісти були сліпі і не бачили, що советський режим, заснований на марксизмі-ленінізмі (а де ж сталінізм? — В. А.), найбільш прогресивна в світі доктрина. Гітлер використовував націоналістів як своїх агентів у Західній Україні, і, коли почалася війна, вони допомагали німецькій розвідці більше, як хто інший”.

Тут і в інших місцях Хрущов виразно плуває і не рішається, чи йому применшувати, чи перебільшувати силу українського націоналізму. А іноді свідомо говорить неправду. Ось хоч би в такому твердженні: „Коли ми ввійшли до Львова, то допустились помилки, випустивши (!?) українського націоналістичного лідера Степана Бандеру з тюрми”. З якої тюрми — польської? Алеж українські націоналісти, як щойно перед тим він казав, були „німецькими агентами”! Також, очевидно, навмисне він плуває, заявляючи, що „подібно до свого батька, Степан Бандера був священиком у Станиславській області, а перед тим студював у львів-

ними фронтами проти поляків, мадярів та румунів. Довгим щерегом проходять перед читачем новітні „хмельничани” — помічники, побратими і посестри Тараса Чупринки — командири окремих відділів, учасники революційно-збройного підпілля і — широкі народні маси, що активно підтримують свою „армію безсмертних”, яка боронить їх проти хижих окупантів. Українська Повстанська Армія залишилась після капітуляції Німеччини на Рідних Землях, не зважаючи на стократну перевагу большевицьких сил, і боролась до 1953 року. На її чолі залишився аж до своєї смерти в бою з ворогом її Командир Тарас Чупринка.

Тарас Чупринка - Шухевич створив власну тактику і стратегію партизанської війни, яка цілком себе оправдала. І тому лише в союзі з комуністичною Польщею і Чехо-Словащиною вдалося Москві після майже десятилітньої боротьби вибити зброю з рук українських повстанців. Тарасові Чупринці - Шухевичеві, про-

никливого і талановитому політикові належить ініціатива в створенні єдиного протибольшевицького фронту народів, поневолених Москвою. Боротьбу УПА слушно називають найбільш героїчною боротьбою в історії України.

Свою книжку закінчує д-р П. Мірчук „Зверненням воюючої України”, що його підписав Тарас Чупринка і що й донині залишається найбільш актуальним, провідним документом для української еміграції, Повідомленням УГВР, Головного Командування УПА і Проводу ОУН на українських землях про смерть Генерала, відгуками на його смерть серед чужинців і кількома поезіями, присвяченими пам'яті Тараса Чупринки.

Добре було б ще додати до цієї книжки статтю Степана Бандери, надруковану 1950 р. в „Сурмі” п. н. „Друзі — українські націоналісти!” або його ж статтю „Командир-Провідник”, що появилася у „Шляху Перемоги” в 1954 році.

В. Давиденко

ському Політехнічному інституті. Він був ув'язнений у Львові в зв'язку з убивством польського міністра внутрішніх справ... Бандера пізніше завдав нам багато клопотів, зрозумівши, що гітлерівці не думають додержувати свої обіцянки щодо незалежності України, і обернув свої відділи проти них. Але й після того він не перестав ненавидіти Советський Союз. Протягом другої половини війни він боровся проти нас і проти Німеччини. А пізніше, після війни, він утратив тисячі своїх людей в жорстоких боях між українськими націоналістами і советськими військами”.

Хрущов виразно розходиться тут з офіційною советською пропагандою, яка й досі вперто твердить про бандерівців, як про „німецьких союзників”, що до кінця постачали їм зброю та амуніцію.

Кренкшов від себе додає: „Протягом кількох років після війни, аж поки він був убитий советським агентом, С. Бандера являв собою дуже поважну проблему для советської влади. Із зрозумілих причин його діяльність була суворо законспірована, але треба було на велику скалю запланованих військових і поліційних операцій з участю танків, літаків і важкої артилерії, щоб зломити спротив до кінця відданих справі українських націоналістів, дезертирів з советської армії, колишніх воєннопонених і переміщених осіб різних національностей, об'єднаних спільним страхом і ненавистю до Москви”.

„Під моїм керівництвом, — пригадує Хрущов, — ми мали встановити советський режим і нормалізувати ситуацію в країнах, анектованих від Польщі. З поміччю товариша Серова я сконцентрував свою увагу на творенні місцевих партійних організацій у Західній Україні. Обласні комітети формовано в основному з людей, які прибули з Советської України, а районні комітети у значній мірі з місцевих партійних активістів. І хоч Комуністична Партія Західної України була розв'язана під час чисток 1936-37 рр., залишалось чимало комуністів, які ще нам симпатизували”.

У будинку львівської опери під час мітингу Хрущов був вражений, коли один доповідач, між іншим, сказав: „Ми, жида, заявляємо свою солідарність...” Після мітингу він запитав цьо-

го доповідача: „Як смієте ви уживати слово „жида”? Чи ви не знаєте, що це є дуже образливе слово для жидівського народу?” — „Тут, в Західній Україні, якраз навпаки, — відповів йому цей чоловік, — ми називаємо себе жидами і вважаємо слово „еврей” за образливе”.

Широко описує Хрущов „народні збори” у Львові, на яких призначені перед тим „делегати” ухвалили „просити советський уряд про приєднання західноукраїнських земель до Советської України”. „Я, — пише він, — не чув з-поміж численних промов жадної, в якій висловлювалося б бодай найменший сумнів, що советська влада має бути встановлена на цих землях. Один по одному промовці заявляли, що це — їх мрія, щоб Західня Україна була возз'єднана з Українською Радянською Республікою... Але в цей же час ми продовжували арешти, бо цим ми скріплювали силу Радянської Держави, забезпечували наші кордони і прочищали шлях для будівництва соціалізму”. — Про те, скільки десятків тисяч людей було тоді арештовано, замордовано чи заслано до Середньої Азії і на Північ, Хрущов, звичайно, не згадує.

„Настрій на народних зборах був тріумфальний, — пише він. — Це було для мене великою радістю і гордістю, бо від самого початку я організував і керував радянізацією Західної

НОВІ „ЗАХАЛЯВНІ ПОЕЗІЇ”

Українське Видавництво в Європі видало друком дві збірки захальявних поезій.

Перша збірка: Ігор Калинець — Поезії з України, 144 стор., у твердій полотняній оправі з мистецькою обгорткою, разом 93 поезії. Збірку ілюстрував графік Богдан Сорока. Сюди додано репродукції кількох оспіваних поетом картин Олекси Новаківського. Передмова Романа Семковича. Ціна книги \$ 3.50.

Друга збірка: Василь Стус — Зимові дерева, 212 стор., у твердій полотняній оправі з мистецькою обгорткою. У збірці 114 поезій і коротке слово автора. Стус відомий із своєї залви-відповіді О. Полторацькому на його напад і донощницьку статтю в „Літературній Україні” проти С. Караванського і В. Чорновола. Передмова Аріядни Шум. Ціна книжки \$ 4.50.

Мистецьке оформлення обох видань — Аріядни Стебельської.

До обох видань подано автобіографічні відомості про авторів, коротку апотацію від видавництва і пояснення маловідомих слів.

Огляд-рецензія на ці поезії талаповитих молодих поетів з України появиться в наступному числі „Вісника”.

України. Ми всі вірили непохитно у мудрість сталінського проводу”.

З довшого розділу, в якому Хрущов згадує про советсько-фінську війну 1939 року, варто навести останній уступ: „В цій війні ми мали нагоду вибрати час і місце. Але й при цих надзвичайно сприятливих обставинах ми виграли війну лише після крайніх зусиль і при величезних утратах. Перемога такою ціною була фактично нашою моральною поразкою. Але наш народ про це не знав, бо ми йому не сказали тоді правди. Навпаки. Коли війна скінчилась, ми говорили про тріумфальну перемогу”.

При цьому варто додати, що офіційно у тій війні по советському боці брали участь війська лише Ленінградської військової округи, а фактично майже всі сили Київської військової округи також перекинуті були на фінський фронт.

Про початок німецько-советської війни Хрущов пише: „В перші місяці нам жахливо бракувало зброї всіх родів. Навіть цар Микола, коли почалась війна проти Німеччини в 1914 році, мав більше рушниць, як ми, коли Гітлер вдерся в нашу країну, хоч економічний потенціал СРСР був незрівнянно вищий від потенціалу Росії тих часів”. В усьому цьому Хрущов обвинувачує передусім Ворошилова, „народнього комісара оборони”, який цікавився театральними справами більше, як підготовою країни до готової кожної хвилини вибухнути війни. „Тим часом Сталін, — пише він, — перецінював можливості червоної армії, силу якої уявляв собі з тих кінофільмів, на яких показано військові паради і маневри. На жаль, такі люди, як Тимошенко і Жуков, були виїнятками”.

З вибухом війни, пригадує Хрущов, Сталін цілковито розгубився і відмовився брати на себе будь-яку відповідальність. Довіряв він лише своїм чекістам, а в армії передусім Щербакову, начальникові Політуправління.

В одному епізоді характеризує Хрущов тодішню атмосферу і поведінку в ній Щербакова і Сталіна.

„Олександр Довженко, визначний фільмовий директор і знаменитий журналіст, — пригадує Хрущов, — написав сценарій п. н. „Україна в огні”. Багато сцен у цьому фільмі базував він на своїх статтях, в яких писав про помилки, допущені советським військовим командуван-

ням. Сценарій був ухвалений в Центральному Комітеті КП(б)У. Проте, Щербаков засудив його і автора, як українського націоналіста. В той час було в моді обвинувачувати українців в націоналізмі незалежно від того, чи були для цього які підстави. Цю практику розпочав на Україні Каганович, який часто казав, що кожний українець — потенційний націоналіст”.

Після того інциденту Сталін наказав скликати засідання керівників КП(б)У і прийняти на ньому резолюцію з самоосудом за незадовільний стан на ідеологічному фронті в Україні. Щождо Довженка, то йому пощастило уникнути арешту.

Окремий розділ в книзі присвячений розгромі советських армій під Харковом, де німці влаштували для большевиків колосальну пастку. В тому розгромі Хрущов обвинувачує Сталіна, який, мовляв, відмовився послухати його поради і відтягнутися своєчасно з тієї пастки. У своїх мемуарах, опублікованих уже після усунення Хрущова, маршал Жуков твердить, що Хрущов підтримував той фатальний плян „прориву” німецького фронту, в якому німці забрала в полон понад 200.000 советських вояків.

Після поразки німців під Сталінградом і на т. зв. Курській дузі, де Хрущов був політичним дорадником від ЦК КПСС при командувачах армій, в листопаді 1943 р. Хрущов, уже в ранзі генерал-лейтенанта, як переможець, прибув до Києва. „Химерний вигляд мало це місто, — пише він. — Веселе, гамірне перед війною, воно було ніби зовсім порожнє. Коли ми йшли Хрещатиком і далі вулицею Леніна, наші кроки відбивалися луною від стін і порожніх тротуарів. Але незабаром звідкись почали появлятися люди. Вони виходили ніби з-під землі”.

„Уперше, — пригадує Хрущов, — побачив я американців пізньої весни біля Києва. Це був ясний, теплий день. Раптом почули ми десь високо вгорі гуркіт. Це була ескадрилья літаків, що летіла в напрямі до нас. Я ніколи не бачив такого типу літаків і вирішив, що це якісь нові німецькі або американські. Пізніше довідався, що це були американські „В-17” — „літаючі фортеці”, що мали свою базу біля Полтави згідно з договором, підписаним з Рузвельтом. Вони використовували нашу територію, щоб поповнювати свої баки паливом після бомбарду-

вальних місії над Німеччиною. Згодом німці розбомбували ту базу, знищивши на ній багато літаків. Найбільше жертв було там з-поміж наших людей”.

„Відганяючи німців на захід, — пригадує Хрущов, — ми зустріли наших давніх ворогів — українських націоналістів. Ми дізналися від товариша Бегми, командира нашого головного партизанського штабу на Україні, що бандерівці мають свої власні партизанські відділи. Вони базувались в лісах довкола Рівного. Їхній ватажок називався Тарасом Бульбою, за ім'ям гоголівського героя. Ми дали наказ Бегмі докладно з'ясувати, що саме бандерівські партизани планують. Потім ми запропонували йому дати Бульбі нагоду з'єднати його сили з нашими проти німців. Бульба відмовився. Незабаром ми зрозуміли, що бандерівці стараються зберігати свої сили і зосереджувати їх, щоб потім розпочати партизанські акції проти нас у нашому запіллі, коли ми виженемо німців з України”.

З цього уступу можна бачити, що Хрущов або не орієнтувався тоді в партизанському русі на Волині, або й тут також навмисне плутає, мішаючи загін Бульби з бандерівськими відділами. Зрештою, і в пізнішій советській літературі зустрічаємо не раз те саме.

„Я прибув до Рівного, — розповідає Хрущов, — узимі 1944 р., щоб порадитися з товаришем Бегмою і командувачем, що здобув це місто і визволив цю округу. Я думаю, що це був Москаленко (маршал Москаленко, тоді командувач Першого Українського Фронту, в 1965 р. головний командувач советської стратегічної ракетної зброї — В. А.). Земля була вкрита снігом і було дуже холодно. Командувач переконував мене, щоб я залишився переночувати, але я вирішив вертатися до Києва. Я поїхав на північ уздовж нашого кордону з Польщею. На відпочинок спинився на одній із наших запільних постачальних баз і звернув увагу на силу людей, що вешталися довкола неї. Я подумав про себе: скільки з-поміж них є тут закатурених бандерівців, що споживають наші харчі, гріються біля наших вогнищ і — шпигують за нами? Мене попереджали, що весь цей район аж кишить від бандерівців. Тож, замість провести ніч на цій базі, я відїхав до маленького села на ста-

рому польському кордоні і там переночував...”

Про великий голод на Україні в 1946-47 році майже зовсім не знали на Заході. Про цей голод Хрущов пише:

„Повоєнна реконструкція економіки України, передусім сільського господарства припала на старих людей, інвалідів, нездібних до військової служби. Україна мусіла дати Советському Союзові 7.2 мільйона тонн збіжжя. Цю калькуляцію переведено було із цілковитим знехтуванням реальних можливостей — це була система здирства”.

Із одного з колгоспів Хрущов одержав листа: „Так, товаришу, ми виконали нашу норму, але у нас не залишилось нічого”.

Група експертів сільського господарства з'явилась у Києві до Хрущова, тодішнього, як називає його Кренкшов, „віце-короля”, доказуючи, що Україна спроможна виконати лише четверту, щонайбільше половину призначеного їй пляну хлібоздачі. Хрущов звернувся в тій справі до Сталіна і одержав від нього брутальну відповідь. Голод був неминучий.

Незабаром Хрущов почав одержувати офіційні рапорти про випадки голодової смерті. Про випадки канібалізму.

Заступник „віце-короля”, колишнього каліновського свинопаса, Кириченко, розповів йому, як відвідав він колгосп на Київщині і в одній з хат побачив жінку, яка різала на кусні труп своєї дитини. Вона була божевільна і казала: „Ми вже з'їли Манечку, а тепер посолимо і з'їмо Ваню”.

„Я, — розповідає Хрущов, — повідомляв про ситуацію на Україні Сталіна, але це його ще більше дратувало. „Ви, казав він, м'якотілі, вони обманюють вас. Вони розраховують на вашу сентиментальність...” Дехто з України поширював чутки, що я потрапив під місцеві впливи, що я став українським націоналістом (!) Хто були ці люди? Чекісти, звичайно...”

Так, оправдуючи себе, головного екзекутора в переведенні плянованого голоду, говорить Хрущов про той страшний голод на Україні в 1947 році, хоч з інших джерел, а зокрема з мемуарів советського генерала-інтенданта відомо, що в тому році врожай для Москви збирали, крім інвалідів та жінок, також вислані на села з'єднання червоної армії, не залишаючи нічого

для місцевого населення. Це був ще один спосіб Сталіна і його прислужників покарати український народ за його „співпрацю” з німцями.

Варта уваги ще така пригадка Хрущова в зв'язку з голодом на Україні: „Сталін хотів допомогти збіжжям (з України) іншим соціалістичним країнам, зокрема Польщі і Німеччині (Східній), які не витримали б без нашої допомоги. Сталін нав'язував з ними приязнь і вбрався в тогу вождя майбутньої воєнної кампанії. А тому він і слухати не хотів про те, що Україна не лише неспроможна виконати призначеної їй норми заготівель, але й не має недостатку збіжжя для власного населення.

В тому періоді Хрущов захворів і провів два місяці в шпиталі. Після видужання його відносини з Кагановичем остаточно зіпсувались. „Він, — розповідає Хрущов, — став просто неможливим. Він провадив інтенсивну діяльність у двох напрямках: проти так званих українських націоналістів і проти жидів. Сам будучи жидом, Каганович виступав проти жидів! Його антисемітизм скеровувався головним чином проти жидів, його колишніх приятелів”.

Останнім роком перебування Хрущова на найвищих постах в Україні був 1949-ий. „Це, — пише він у перебільшено оптимістичному тоні, — був також нашим найкращим роком. У міжреспубліканському змаганні ми випередили Білорусь і всі інші області Союзу, що так само, як Україна, загоювали свої рани після німецької окупації. Наші успіхи в сільському господарстві піднесли престиж України і її проведу в очах всього ССРСР. Я оглядаюся на цей період з теплим почуттям. Мос справоздання було надруковане в „Правді”, як приклад для інших”.

Цей останній уступ ще раз потверджує припущення, що свої спогади Хрущов наговорював на магнетофоні для того, щоб залишити по своїй смерті оправдання з усієї своєї довголітньої злочинної антинародної діяльності.

**ПОДОВАЄТЬСЯ ВАМ НАШ ЖУРНАЛ,
ЗАПРЕНУМЕРУЙТЕ ВАШИМ БЛИЗЬКИМ
АБО БОДАЙ ПОРАДЬТЕ ЇМ, ЩОБ
ВИСЛАЛИ ПЕРЕДПЛАТУ!**

СКАНДАЛ ІЗ ПРОГРАМОЮ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Джек Гаррісон Поллак в журналі „Феймілі Гелт” (Здоров'я Родини) програму фізичного виховання учнів гайскулів, що коштує податковцям мільйони доларів, називає фарсом. Стверджує це він на основі широких дослідів, переведених фахівцями майже в усіх стейтах Америки. Експерти фізичного виховання молоді заявляють, що з тієї програми користає лише „атлетична еліта” — приблизно 10% учнів, а на решту, понад 41 мільйон учнів, майже не звертається уваги.

Інструктори фізичної культури в гайскуллах працюють переважно із здоровими і добре розвиненими хлопцями й дівчатами, бо це гарантує їм „успішні висліди” їх навчання, а також тому, що вони самі не мають відповідної підготовки для праці із звичайними дітьми. У відношенні до „атлетів” є вони фактично не вчителями, а тренерами. В сотнях публічних шкіл взагалі немає програми фізичного виховання і відповідних пришкольницьких майданів для фізичних вправ.

Таку прикру ситуацію в ділянці фізичної культури Джек Поллак називає національним скандалом.

БОЙСКАВТИ ВИРШИЛИ ПОБОРЮВАТИ НАРКОМАНІЮ СЕРЕД МОЛОДІ

Шість мільйонів американських скавтів і їхні дорослі керівники з середини 1971 року розпочинають широку акцію для поборювання наркоманії серед молоді. Реалізацію цієї програми започаткували вони у листопаді минулого року в Лос Анжелесі, Філадельфії, Провіденсі і Де Мойнсі, уперше порушивши довголітню традицію невтручання в контроверсійні соціальні проблеми.

„Скавти самі неспроможні побороти цього небезпечного для нашого суспільства лиха, — заявив Алден Дж. Варбер, голова езекутиви цієї молодечої організації в Норт Брунсвіку, — але ми можемо значно допомогти у цій боротьбі. Ми знаємо, що кожна людина часом потребує якогось збудження, але наші хлопці й дівчата досягають цього не через уживання отрути, а з поміччю взаємної приязни, родини, релігії і успіхів в науці і спорті”.

Президент скавтської організації Ірвінг Фейст заявив журналістам: „Відомо, що наркоманія поширюється внаслідок взаємного впливання-натиску молоді вдаватися до цієї отруї. Ми стараємося цей взаємний вплив скерувати проти вживання наркотиків”.

З початком кампанії боротьби проти наркоманії всі скавти носитимуть на грудях значки з відповідним гаслом.

Б. Казанівський

ЗБЕРІГАЙМО МОРАЛЬНІ ЗАСАДИ!

Треба визнати цілком об'єктивно, що наша спільнота, не зважаючи на політичну зрізничкованість, кількість партій і організацій, національно дозріла і сконсолідована, коли йдеться про великі речі — уміє стати одним фронтом і спільно завершити намічене діло. Останні десятиліття виявили два великої ваги факти.

Коли старша еміграція зорганізувала УККА і КУК, які репрезентують майже всю українську національну еміграцію в Америці й Канаді (кажу національну, бо є ще частина української еміграції з комуністичним світоглядом, яка виконує інструкції Москви), то в тих репрезентаціях об'єдналися представники різних політичних поглядів і, хоч різняться вони в певних справах, порозуміваються в основних національних принципах.

Щодо структури обох репрезентацій, то вони не є ще задовільні, треба було б тут і там впровадити певні зміни, щоб не було більш або менш упривілейованих організацій. Та це тільки справа часу. Однак, без огляду на це, назагал це є поважний осяг української еміграції, яка стоїть на самостійницьких позиціях і орієнтується не на чужі сили, а на сили власного народу і сили інших поневолених Москвою народів.

Другим позитивним фактом є завершення всього нашого суспільно-громадського життя єдиною репрезентацією для всіх вільних українців у світі, обраною на СКВУ Президією. Це була велика національна маніфестація, яка мала відгук не лише на чужині, але й на Рідних Землях. До того ще треба додати пам'ятник Шевченкові у Вашингтоні, Катедру Українознавства в Гарвардському університеті і ін. Це загальні позитиви, які дуже злостять московських імперіялістів.

Та, як і в кожній спільноті, є у нас також негативи. Віда в тому, що серед української конструктивної спільноти є деструктивні одиниці, які стають на шляху, що ним маршує до певної мети вся спільнота. Ці одиниці спробували були послабити і розбити УККА. Чому? Бо УККА проти контактів з УССР, отже, мовляв, давай створимо свою репрезентацію. І створили якусь

Асоціацію, та не знати, чи та Асоціація за контакти чи ні, бо заснула ще заки успіла побачити світ. Але ця диверсія багато пошкодила загальній справі.

Інші деструктивні одиниці від уродження є малькотентами і мають натуру духових вандалів, які валять і нищать, що є добре і гарне. Збирачі на УККА, на СКВУ, що з великою пошвятою ходять до людей доброї волі за пожертвами, найкраще можуть схарактеризувати деструктивних одиниць. Ось для прикладу один такий малькотент проживає у великій громаді, але не тільки що сам нічого не дає на добрі цілі, а навіть колядників на церкву на приймає і де тільки може намовляє незорієнтованих людей, щоб теж нічого не платили на УККА і СКВУ, бо це, каже, „політика”.

Один збирач УККА оповідає, що господар до дому, до якого він прийшов, не хотів нічого жертвувати, хоч жінка просила дати даток — вперся і не пояснив навіть причини, чому не хоче підтримати загальної справи. Тоді за нього в'яснила дружина, яка сказала, що якийсь „пан інженер” намовив її чоловіка нічого не платити, бо це — „політика”.

Отже, слушно каже наше старе прислів'я, що паршива вівця заражує здорових. А тієї вівці наша спільнота не то що не викидає поза свої рамці, а навіть до певної міри винагороджує. Бо як пояснити, що цей „пан інженер” є головою якогось там круглого стола чи то клубу важливу роль грає в професійній організації і ще деінде.

Отже, ця людина вместилася на кількох чоловічих становищах і з позиції громадського діяча веде розбивацьку роботу серед людей. Постає питання: свідомо чи несвідомо? Коли ще взяти до уваги, що такого роду люди заповзялися розбити на прах ОУВФронту і, щоб мати ще більший вплив серед незорієнтованих людей, активно поширюють чикагську жовту газету, яка має за свою мету поборювати бандерівців і захопливо вихваляє „прогрес” в УССР — тоді маємо їх повний образ.

Якщо здорова, національно свідомо спільнота не виключить зі свого середовища цих осіб, тоді стане вона ще більше податливою на шкідливі впливи, якими впорскується отруту дефетизму і лівого лібералізму в здоровий національний організм.

УККА і КУК створено ще тоді, коли на наших землях діяла УПА, хоч певні вістки про її боротьбу дійшли за океан вже після другої світової війни. СКВУ створено у часі, коли за океан дісталися з України підпільні матеріяли про жахливу русифікацію і нищення українських культурних надбань. І в цьому виявився здоровий національний інстинкт. Таким чином у нашій спільноті з одного боку скріплюються процеси об'єднання позитивних сил, а з другого — з ще більшою наполегливістю ворог хоче послабити, а то й морально її розкласти. Сам він напевно нічого не вдіяв би, якби серед нашої національної спільноти не було тих поганих овець, не було більших або менших виломів.

Латати виломи можна успішно, якщо загал розпізнаватиме деструктивних людей, не піддаватиметься їхнім фарисейським сугестіям, які часто імпонують людям політично не виробленим. Коли таких осіб спільнота розпізнає — їх треба оминати, як носіїв небезпечної пощести. Серед наших людей пускається всякі татарські вісті, щоб їх каламутити, морально і організаційно послаблювати. Організації Українського Визвольного Фронту найбільшою перешкодою стоять перед деструктивними елементами в осягненні їх цілей.

Всяка руйнищя пропаганда не матиме жадного впливу на організовану спільноту, якщо кожний її член буде національно свідомою і політично виробленою людиною. Для цього потрібно багато працювати над політичною самоосвітою, читати добру українську пресу та журнали і уважно прислухатися до свого національного сумління, а не до підшептів вовків в овечій шкурі. Бо вони вмють добре грати свої ролі, і безкритична людина може повірити їх фальшивому патріотизмові. А коли така людина сповниться до цих вовків довір'ям, то вони її легко можуть використовувати для внесення розгардіяшу в життя спільноти.

На внутрішньому відтинку організованого життя виявляються звичайно найбільша активність і найбільші розбіжності в думках та поглядах. І тому ворог найбільшу увагу спрямовує на внутрішній відтинок громадського чи релігійного життя, щоб таким чином відвернути увагу спільноти від зовнішнього, протимосковського фронту.

Мусимо пам'ятати, що звичайно людина не може мати двох облич: одне на громадському, а друге на церковному відтинках. Як же тоді розуміти людей, які в громадському житті ведуть розбивацьку роботу, як от, наприклад, вели вони на форумі УККА, а на церковному відтинку (помісність Української Католицької Церкви) ті самі люди ведуть акцію за збереження і за єдність Церкви. Чи такої ж самої єдності не потрібно на громадському відтинку?

Отже, тут маємо діло з дволикими людьми, з людьми з подвійною мораллю.

„ЦЕРКВА САТАНИ”

У сучасному приголомшеному раптовними змінами світі множаться та розгалужуються, крім політичних, всякого роду псевдорелігійні, містичного забарвлення, а також чисто бузувірські групи і течії.

Антон Шандор ЛяВей „первосвященик Пекла” заснував „Церкву Сатани”, що начисляє 8000 членів. Він заповідає, що до 1985 року всі релігії в світі зникнуть і людство прийме „євангелію Сатани”. ЛяВей визначає поняття Сатани, як „темну сторону” людської натури, найсильнішу її сторону, яку можна приборкувати лише силою різних символів, прокльонами і чарами. „Якщо існує потойбічне життя, — твердить цей „первосвященик Сатани”, — то досягнути його людина може лише своєю максимально розвиненою вітальністю і жадобною життя перед смертю”.

„Церкву Сатани” засновано в Сан Франсіско в 1966 році і визнано урядово як релігійну організацію, звільненому від податків. Вона має свої філії в Нью Йорку, Чикаго, Лос Анжелесі, Дітроїті і в стейті Міссіссіпі.

„Те, до чого ми прагнемо, — каже ЛяВей, — прагне більшість американців, чи називають вони це сатанізмом, чи ні. Ми є новим естаблішментом. Ми за закон і порядок, за стабільність суспільства. Ми — нові консерватисти. З тієї загальної, хаотичної матеріялізації, яка відбувається довкола нас, неминуче постане найвищий порядок і устрій — сатаністичне суспільство”.

„Гіппі і наркомани, — говорить ЛяВей, — подібні Менсонові і його „фамілії”, — потвори, носії духової слабости і зла”. Злодіям, на думку ЛяВея, треба утинати руки, а всі злочинні елементи треба ізолювати на вибраному для цього острові, щоб вони не чинили шкоди чесним людям”.

ДОКУМЕНТИ З ТОГО БОКУ

„Злочин і кара”

Під такою назвою прибула недавно на Захід низка нових підпільних матеріалів, нелегально поширених у Советському Союзі. Нижче містимо два з цих документів. — Ред.

СОБАКА-ШУКАЧ

У вересні 1955 року в Будинку Залізничників на Плевхановському проспекті в Тбілісі, в Грузії, відбувався судовий процес. Церетелі, Рапава, Рухадзе, Хазан, Савицький, Крім'ян і Парамонов усе валили на Берію. Сталіна наказано не чіпати. Тіло головного злочинця ще лежало тоді в Мавзолеї в Москві і особу його ще славословили. Тільки один підсудний Надарая був якось осторонь від усього, що відбувалося на процесі. Та й суд мало його „тривожив”, мало про що питався. Колишній дижурний командант НКВД Грузії був запримічений і за невідомі заслуги опинився в Москві. Тут він виконував особливо таємні доручення Лаврентія Берії. В чому ж усе таки полягали заслуги Надарая?

Він, виявляється, виконував роллю собаки-шукача, вказуючи при цьому надзвичайні здібності. Розпусникам Сталінові і Берії припала до вподоби якась жінка або дівчинка. В таких випадках Надарая діставав коротку команду: „Дістань!” Надарая не знав промаху. Інколи він вибирав жертву „на свій смак”. Надарая висліджував і доставляв жертву в спеціально призначений для цього дім. Часто цим домом була „дача” Сталіна під Москвою в містечку Волинському, поруч з Кунцевим. Чорні автомашини на найвищій швидкості привозили сюди жінку і дівчаток. Опинившись у пастці, жертва, хоч як би вона борсалась, не могла визволитись із цупких пазурів собаки-шукача. Хазяї були задоволені зі своєї собаки. Ось і вся роля Надарая.

— А скільки було таких жертв? Скільки дівчаток на вашій совісті?

Надарая здивований таким запитанням прокурора. Хіба він рахував?

Церетелі, Рапава, Рухадзе, Хазан, Савицький, Крім'ян були засуджені до розстрілу. Паламонов був засуджений на 25 років, а Надарая — на 10 років.

У вересні 1965 року Надарая вийшов на волю. Тепер він мешкає і працює в Грузинській Радянській Соціалістичній Республіці.

ДОЛЯ СТАЛІНСЬКИХ КАТІВ

Як відомо, в 1938 році в концтаборах була проведена масова кампанія правового терору, коли вистріляно сотні тисяч в'язнів. Найбільше відомі нині злочини полковника Гараніна на Колимі („гаранінщина”) і Кашкетіна у північних концтаборах. І Гаранін і Кашкетін у 1939 році самі були розстріляні. З наказу Сталіна новий нарком внутрішніх справ Лаврентій Берія зліквідував деяких найбільш завзятих садистів, щоб похова-

ти кінці в воду. Але більшість катів залишилися на свободі і продовжували свої криваві акції.

Деякі з виконавців цих злочинів живі й здорові і навіть залишилися членами партії. Так, наприклад, більшість чужинецьких комуністів у кількості 2-3 тисяч осіб зібрано на Соловках. На початку советсько-фінської війни адміністрація соловецьких таборів одержала наказ знищити більшість в'язнів-чужинців. Багатьох розстріляли, однак кількості чекали на свою долю.

Під керівництвом начальника винищувальної команди Монахова їх вишикували в ряд, а потім керовані Монаховим кати проходили вздовж ряду і розторошували голови своїм жертвам палицями з олів'яними наконечниками. При тому старалися вони розторошити голову і вбити людину з першого удару.

Така садистична вишуканість викликала тоді ніби невдоволення збоку керівництва Соловецьких таборів, і Монахову висловлено догану, але він залишився в кадрах НКВД. Після смерті Сталіна і усунення Берії Монахов пішов на пенсію в ранзі полковника КГБ. Він мешкає на своїй „дачі” біля Ленінграду.

Після 22-го з'їзду КПСС про злочини Монахова стало відомо в Контрольно-Партійній комісії при ЦК КПСС, і проти нього порушено справу, але її до кінця не доведено. Коли змінилось керівництво ЦК КПСС, перший секретар Ленінградського обкому партії Толстіков (тепер посол СССР в Китаї — ред.) заборонив виключати Монахова з партії, а тим паче віддавати його під суд за злочини, що їх можна порівняти лише з найжахливішими гітлерівськими злочинами.

~~~~~

**ЧЕРГОВИЙ ВИПУСК „ХРОНКИ
ПОТОЧНИХ ПОДІЙ”**
Доля ген. П. Григоренка

З чергового, нелегально видаваного в СССР випуску „Хроніки поточних подій” довідуємось про долю генерала Петра Григоренка, відважного оборонця депортованих Сталіним до азійської частини Советського Союзу кримських татар. Отже, П. Григоренко все ще перебуває в спеціальній психіатричній лікарні в м. Черняхівську. Останнім часом на камеру, де тримають П. Григоренка, почеплено другий замок, ключ від якого знаходиться на вахті у дежурного, далеко від камери. Це надзвичайно утруднює користування туалетом. У Григоренка загострився цистит — запалення сечового міхура, і він не спить ночами. На всі його скарги відповіді не було. Адміністрація лікарні відмовляє Григоренкові побачення з рідними.

Новини „Самвидаву”

Як чергові видання „Самвидаву” появились упорядковані В. Чалідзе вибрані тексти п. н. „Суспільні проблеми” (вип. 6, липень-серпень 1970), до яких входять статті Фреда Кастберга „Природне право і право людини” та О. Кона „Право і обов'язок спротиву”. Обид-

ві статті — переклади з „Журналу Прав Людини”, ред. **Р. Кассен**.

Лев Венцов — „Думати!” Нарис, основна ідея якого — інтелектуальне протиставлення ворожій культурі панівним тенденціям, що полягають в офіційній політиці, пропаганді, а також у споживацькій психології нинішнього міщанства. Замало самої лише моральної боротьби — твердить автор — треба боротися за „становлення культури, відродження духових вартостей”. Необхідний новий світогляд.

„Культурна творчість, — пише Венцов, — мусить стати позитивним аспектом нашої боротьби. Нам потрібне універсальне і доказове знання, яке може бути здобуте лише зусиллями багатьох, лише шляхом старанних економічних, історичних та соціологічних — і до того ж на рівні сучасної світової науки — досліджень. Нам необхідна власна філософія, якої покищо ми не маємо. Перетворення скарбів світової культури на наші внутрішні скарби — ось чого нам треба”.

Автор вважає, що без духового визволення особовості та суспільства не може бути громадянських свобод і закликає працювати для майбутнього: „Кращі часи всередині нас, якщо їм взагалі судилось наступити”. Свій нарис закінчує він словами: „Безкультурності режиму ми протиставимо культуру!”

Опонент Лева Венцова вважає, що лише активним спротивом, дійовою боротьбою можна усунути існуючий в СРСР режим.

Андрій Славін — „Деякі замітки про радянський демократичний рух”. Лист, написаний в тоні поучення і навіть інструкції. Автор критикує наявні в СРСР форми руху в обороні громадянських прав, закликає до створення конспіративної організації, яка могла б повести за собою маси. Лист Славіна повний закидів на адресу Ініціативної групи і деяких конкретних осіб.

ПАВНА ВІДЗНАЧИЛА СВІЙ 20-ЛІТНІЙ ЮВІЛЕН

У неділю 31 січня ц. р. відбулися Загальні Збори Приятелів Антибольшевицького Бльоку Народів — Українського Відділу Метрополії Нью Йорку у великій залі Дому Організацій Визвольного Фронту. Численну участь в цих Зборах взяли члени ПАВНА, представники українських організацій, репрезентанти чужих національностей, студентська і сумівська молодь та гості.

Зборами проводив мгр **Є. Лозинський**. По обранню Президії, виборі ділових комісій і звітуванню, доповідь на тему „Зміст і форма української зовнішньої політики та ПАВНА” виголосив мгр **Аскольд Скальський**. Після живої дискусії по доповіді уділено одноголосно абсолюторію уступаючій Управі ПАВНА і приступлено до вибору нової Управи. Головою Управи одноголосно обрано інж. **М. Шпоптака**.

На особливу увагу заслуговує доповідь молодого педагога, члена ПАВНА мгра **А. Скальського**, який, видвигнувши ряд нових і цінних напрямних у праці ПАВНА на зовнішньому відтинку, заявив, що вже час

не просити, а вимагати в американців допомоги та піддержки у наших визвольних змаганнях.

О годині 6-й вечора відбулася Вечірка-Прийняття для відзначення 20-ої річниці ПАВНА. Заля була переповнена.

Всч. о. **Христофор Войтина** поблагословив молитвою бенкет.

Пані мгр **Слава Стецько**, головний редактор журналу „АВН-Кореспонденц” і інших видань Антибольшевицького Бльоку Народів, виголосила доповідь на тему „Політична ситуація в Європі та міжнародні конференції в Токіо і Брюсселі”, в якій визначну роллю відіграли представники АВН. Її доповідь присутні вкрили рясними оплесками.

Проф. **Іван Вовчук** у своїм слові вповні піддержав доповідача мгра **А. Скальського** в його цінних напрямних на зовнішньому відтинку політики та праці ПАВНА на терені ЗСА. На увагу заслуговує заява члена ТУСМ’у **Аскольда Лозинського**, що згуртована в тій організації і в СУМА молодь вповні включається в працю ПАВНА.

В мистецькій програмі виступала молодь СУМА. З Філядельфії прибуло тріо „Соловейки”, які під акомпаньямент проф. **Зої Маркович** відспівали кілька повстанських і народних пісень. Учні школи українських танців при Осередку СУМА ім. ген.-хор. **Т. Чупринки** в Нью Йорку під проводом **Дарії Гензи** відтанцювали ряд народних танців. Хористки з хору „**Жайворонки**” відспівали і відіграли на бандурах кілька пісень. Улаштуванням прийняття та вечері зайнялася п-і **Дарія Степаняк** з донею **Мартою Кокольською-Степаняк**, молодими сумівками та спеціально запрошеними панями з ОЖ ОЧСУ.

Програма була так заповнена, ще не було місця на виголошення всіх усних і письмових привітів. Відспіванням „Не пора” закінчено цю зустріч для відзначення 20-літнього ювілею ПАВНА.

Марія Нестерчук

ТУСМІВЦІ В ОБОРОНІ МОРОЗА

Демонстрація в обороні засудженого в Україні на додаткових 9 років **Валентина Мороза** почалася 22 січня 1971 р. в Нью Йорку ввечері під Об’єднаними Націями маршем до советської місії. Біля 300 українських студентів із Нью Йорку, Йонкерсу, Ньюарку та Філядельфії взяли активну участь у цій демонстрації. Роздано тисячі ленточок про **В. Мороза** та інших оборонців прав України, несено понад сто транспарентів, спалено московський прапор і виписано смолою на стіні місії „Фридом фор Юкрейн!”

Під час демонстрації були арештовані: голова Крайової Управи ТУСМ — **Богдан Футала**, заступник голови та організаційний реф. **Аскольд Лозинський**, **Ярослав Микієвич**, **Марта Костик**, **Роман Степаняк** та **Дарія Степаняк** — мати **Р. Степаняка**.

Демонстрація, яку приготувала і перевела Крайова Управа ТУСМ в ЗСА, була в загальному спокійна і про неї широко подала преса і телевізія.

Багато труду в підготові, крім вище згаданих членів ТУСМ, вложили: Богдан Гошовський, Роман Богданович, Ірина Твердовська, Юрій Чирівський, Мирон Мельник, Марта Костик та Лев Івасків.

Арештовані Богдан Футала та інші учасники демонстрації були випущені на волю, але мали явитися до суду. Заарештовано їх за перехід поліційного кордону і збурення барикади. Зробили це вони, як символ знищення колючих дротів, які не дозволяють українському народові жити вільним життям. Українські студенти ТУСМ-у не кидали бомб, не несли прапора В'єтконгу, не викликали бійки з поліцією. Вони переводили акцію в обороні українського народу. В сьогоднішніх безідейних часах вони йшли з любов'ю до України.

9-го лютого перед судом відповідали: **Богдан Футала, Ярослав Миківич і Аскольд Лозинський**. Їх спочатку обвинувачувано в поважніших провинах, але суддя прийняв докази оборонця підсудних, адвоката **Юрія Волинця**, що його клієнти допустилися тільки порушення поліційних приписів, що не є злочином і не буде ніде записане в актах, як не записується, наприклад, порушення приписів вуличного руху.

Під час розправи група наших студентів і громадян ходила біля будинку суду із транспарентами, на яких були написані гасла в обороні Валентина Мороза.

8-го березня мали відповідати перед судом **Марта Костик, Роман Степаняк і його мати Дарія Степаняк**.

ПОНАД 600 СТУДЕНТІВ НА ДЕМОНСТРАЦІЇ ТУСМ В ЧИКАГО

30-го січня відбулась в Чикаго, у центрі міста, на площі Пікассо демонстрація, підготована Крайовою Управою Товариства Української Студіюючої Молоді Америки ім. М. Міхновського і проведена відпоручником Управи **Олесем Чернем**. Демонстранти, в кількості понад 600 осіб, домагались здійснення права людини і права народу на власне державне життя в Україні, виступали в обороні молодого українського історика **Валентина Мороза**, роздавали летючки.

Під час тієї імпазантної і бурхливої демонстрації не обійшлося без непорозумін з поліцією, яка заарештувала д-ра **Павла Надзикевича** — голову Сеньйорату ТУСМ в Чикаго (5.000 дол. закладу), **Бориса Потапенка** — заступника голови КУ ТУСМ Захід і члена редколегії журналу ТУСМ „Соняшник”, **Тамару Рехтицьку** — члена тієї ж редколегії та інших членів ТУСМ'у, Пласту, СУМА, разом 9 осіб.

Чикагська преса, радіо й телевізія присвятили багато уваги цій українській демонстрації в обороні прав братів і сестер українців на Рідних Землях. **Олесь Черень** виступив через телевізію, пояснюючи кореспондентам, чому саме демонструють українські студенти. Всіх заарештованих випущено на волю, завдяки заходам адвоката **Ю. Куляса**. На демонстрації був також

голова КУ ТУСМ ЗСА **Богдан Футала**. В демонстрації взяв участь **П. Ривак**, який того дня мав родинне свято, але не з'явився до гостей, бо опинився у в'язниці, де сказав, що не шкодує за права України просидіти й довше.

ПРОСФОРА ООЧСУ У ФІЛЯДЕЛЬФІ

В дружній атмосфері засіли при заставлених столах до спільної просфори-вечері члени Організацій Українського Визвольного Фронту у Філядельфії.

Відкриваючи при заповненій учасниками залі програму Просфори, голова 6 Відділу ООЧСУ д-р **Ярослав Бернадин** наголосив, що ця спільна зустріч є також і висловом подяки всім тим, хто не жалів часу і труду і під час святкових днів ходив з колядою.

Зворушливе й глибоке змістом слово про значення традиції Просфори виголосив о. шамб. **Мирослав Харина**.

Ред. **Ігнат Білинський** підкреслив життєву вимогу тягlosti традиції у духовому пов'язанні еміграції з українським народом на рідних землях, як передумову збереження самотності української людини в розсіянні.

Виступав хор ОЖ ОЧСУ під керівництвом **Ірини Чумової**.

Звіти про успішну коляду на Визвольний Фонд, в якій взяли участь 24 групи під проводом п. **Степана Волянюка**, та коляду на потреби Юного СУМА, в якій колядувало 25 груп старшого і молодшого Юнацтва СУМА, вказували з одного боку на організованість і дисципліну членства цих організацій, а з другого — на жертвенну підтримку громадянством ідей і цілей, для яких організації Визвольного Фронту працюють.

Розвагову частину програми виповнив інж. **Мирон Ганушевський** гуморесками із сільського побуту.

ПРИКЛАДИ, ГІДНІ НАСЛІДУВАННЯ

Додержуючись традицій минулих років, Річні Загальні Збори Осередку СУМА ім. Крут та 24-го Відділу ООЧСУ на півдні Чикаго винесли рішення пожертвувати зі своїх ощадностей певні суми грошей на згадані нижче цілі:

Осередок СУМА ім. Крут: на Визвольний Фонд — 150 доларів, на Пресовий Фонд журналу „Авангард” — 25, журналу „Крилаті” — 25, „АВН-Кореспондент” — 10, „Шлях Перемоги” — 10, разом 220 доларів.

24-ий Відділ ООЧСУ: на Визвольний Фонд — 100 доларів, на Пресовий Фонд „Шляху Перемоги” — 10, „Гомону України” — 10, „Визвольного Шляху” — 10, „Вісника ООЧСУ” — 10, „Авангарду” — 10, „АВН-Кореспондент” — 10, разом 160 доларів.

СУМА-ООЧСУ в Чикаго-Південь веде спільну касу, що з неї утримує власну домівку. Отже й ця спільна каса на доручення Річних Загальних Зборів СУМА-

ООЧСУ асигнувала 275 доларів на подані нижче цілі:

Визвольний Фонд — 150 доларів, Пресовий Фонд „Шляху Перемоги” — 25, „Гомону України” — 25, „Авангарду” — 25, „Крилатих” — 25, „Вісника ООЧСУ” — 25, разом — 275 доларів.

За Управу Осередку СУМА ім. Крут:

Йосип Бурдяк — голова

За Управу 24-го Відділу ООЧСУ:

Микола Білецький — голова

УБИЛИ 21.500.000 ЛЮДЕЙ, ЩОБ ВСТАНОВИТИ КОМУНІСТИЧНИЙ „РАЙ”

У „рекорді” Сенату ЗСА стверджено, що в хвилях терору, які перекочувались через територію колишньої Росії за часів панування Леніна і Сталіна, знищено 21.500.000 людей. Вони згинували голодовою смертю, були розстріляні або замордовані під час „чисток”. Цей „рекорд” п. н. „Советський комунізм ціною людського життя”, підготовлений Робертом Конквестом, експертом советських справ і кол. професором Колумбійського університету та Лондонської Економічної Школи, склав у листопаді м. р. перед сенатською Підкомісією внутрішньої безпеки кол. сенатор Томас Дадд.

В інтерв'ю з американським журналістом в Лондоні Р. Конквест заявив, що найбільш жорстокі акції перевели комуністи на Україні в 1930-их роках після того, як селяни поставили спротив колективізації сільського господарства. „Провідний комуніст, — сказав Конквест, — одверто заявив, що для того, щоб ввести соціалізм в українське село, треба було вбити 5 мільйонів людей, зорганізувавши „політичний голод”. Це був, пише Конквест, другий щодо свого розміру і кількості жертв голод в історії людства. Лише голод у Китаї в 1877-1878 роках перевершував зорганізований в СРСР кількістю своїх жертв.

„Один з високих урядовців на Україні, — пише далі Конквест, — сказав після того, як забрано у конаючого з голоду селянства врожай, що це був іспит нашої сили і його, селянства, витривалості. Мільйони людей втратили своє життя, але війну ми виграли і колгоспну систему встановили”.

У своїй книжці п. з. „Великий терор”, що вийшла у 1970 р., Роберт Конквест стверджує, що 3.500.000 людей згинувало на Україні з голоду, а 1.500.000 розстріляно й замучено. В часах Сталіна, щоб бути знищеним, досить було бути запідозреним в „антипартійних думках”. Але тисячі людей зліквідовано лише за те, що совєтські агенти припускали, що такі думки могли б у цих людей зродитися в майбутньому. Тоді ліквідовано не тільки „ворогів народу”, але також їхніх дружин, дітей і навіть їхніх домашніх тварин. Під час „чистки” 1938 року озвірілі енкаведисти оточили в одному з міст дитячий будинок з 160 дітьми у віці меншому як 12 років і всіх розстріляли за „антидержавні дії”. 10-річний хлопчик після 24-годинного допиту „признався” в

„контрреволюційній діяльності”, яку, мовляв, розпочав три роки тому, і був розстріляний.

У советських концтаборах, де тримали 10.000.000 людей, відсоток смертності сягав застрашливих розмірів. Звичайною причиною смерті була дистрофія — розлад живлення тканин внаслідок хронічного недоїдання. Денні раціони були далеко нижчі від тих мізерних, що їх одержували американські вояки в сумній славі японських таборів у Рівер Кваї.

Роберт Конквест стверджує, що:

— 500.000 людей розстріляно в СРСР або померло внаслідок виснаження в період від 1919 до 1923 року, отже за панування Леніна.

— 2.000.000 замордовано під час сталінського терору.

— 3.500.000 померло в концтаборах в роках 1930-1936.

— 12.000.000 згинувало в концтаборах у період після 1936 року.

— 3.500.000 померло з голоду під час примусової колективізації 1930-их років.

У вступі до своєї книжки Р. Конквест зазначає, що в останніх роках більшість студентів-демонстрантів в Америці вірять, що советський комунізм являє собою „новий, кращий світ”, колосальний інтернаціональний експеримент, який заслуговує на прихильне відношення і навіть підтримку кожного ліберала. „Як далеко таке уявлення, — з гіркотото пише Конквест, — від дійсності!”

РІЧНІ ЗБОРИ 12-ГО ВІДДІЛУ ООЧСУ В ДЖЕРЗІ СІТІ

6-го лютого ц. р. відбулися у власній домівці Загальні Збори 12-го Відділу ООЧСУ в Джерзі Сіті. Збори відкрив голова Микола Шеремета, привітавши представника ГУ ООЧСУ проф. С. Вожаківського та голову Товариства „Рідної Школи” п. Івана Цьолку, голову місцевого Осередку СУМА Дмитра Воха, представника Товариства „Самопоміч” Франца Колодія, голову Відділу УККА д-ра Євгена Котика, голову Батьківського Комітету при Осередку СУМА п. Дмитра Дидика.

Зборами провадила президія: Іван Цьолко — голова, Дмитро Дидик — секретар, почесні члени президії: проф. С. Вожаківський та д-р Євген Котик.

У звітах голови, референтів і Контрольної Комісії висвітлено всесторонньо діяльність Відділу за 1970 рік. В дискусії над звітами забирали слово: Іван Цьолко, Іван Кравчук, Дмитро Вох, Дмитро Дидик, М. Жук, А. Шубак.

Проф. С. Вожаківський в своєму слові підкреслив, що Управа Відділу працювала жертвенно, як про це говорить звіт та каса, що дала загальний прибуток за минулий рік 4.273.97 дол.

Від місцевої громади та Відділу УККА склав подяку членам ООЧСУ за ділову працю д-р Євген Котик.

Нову Управу вибрано в складі: Іван Цьолко — голова, Павло Прищяк — заст. голови, Дмитро Дидик — секретар, Григорій Бура — касир, проф. С. Ясіновський — референт преси й інформації, Я. Іваницький — орга-

нізаційний реф., Степан Миколишин, М. Жук, М. Стефанішин, С. Зарічний, І. Петрівський, І. Кравчук — члени: Контрольна Комісія: М. Шеремета, А. Шубак, Л. Зіман.

Збори закінчено відспіванням „Не пора”.

Після Зборів відбулося прийняття, приготовлене панями Марією Дидик, Параскою Шереметою, Марією Бурою.

Дмитро Вох

62.7%

Якийсь В. Пепеляєв у „Советській Культурі” з 4 лютого пише про висліди анкети, переведеної в колгоспі „Червона Зірка”. Відповіді на цю анкету були такі: до переконаних атеїстів зарахували себе лише 6.5% з 337 опитуваних, до невіруючих — 20.4%, до тих, що вагаються, — 10.6%, до байдужих у відношенні до релігії та атеїзму — 10.4%, а решта — віруючі.

Отже віруючих у тому колгоспі, які не побоялись про це одверто заявити, 52.1%, а коли додати до них тих, що вагаються, то цей відсоток становитиме 62.7.

Це — після півстоліття жорстокої і невинної боротьби советського режиму проти релігії.

УЛАМКИ З ШИРОКОГО СВІТУ

ЗАБОБОН І НАУКА

Довгі віки людина в'язала з явищами природи свою долю й недолю, успіхи й невдачі, щастя й нещастя. Зокрема, небесні простори з їх зорями — це була книга, з якої астрологи, „астрософи” й усякі лічозори вивідали пророцтва людям, інколи й народам, а провідні мужі шукали там поради.

До такої зорі, що приносила лихо, належала комета, яка від 1682 р. має назву її відкривця, англійця, астронома Галлея (Галлі). Вперше зауважено цю зорю у 467 р. пер. Хр. І з того часу кожночасна поява її на небі ніби приносила людству нещастя. Поява комети Галлея в 1066 р. — Вільгельм Завойовник завоював Англію; поява у 1456 р. — турки заливали Європу. Та з появою цієї комети і 1682 р. зловісність її закінчилася.

Галлей, порівнюючи орбіти комет, що появлялися в 1682, 1607 і 1531 роках, зауважив, що вони на диво були подібні. Тож прийшло йому на думку, що йдеться тут про одну й ту саму комету, що за законом універсальної гравітації-притягання, який відкрив Ньютон, ішла по замкненій орбіті довкола сонця, подібна до планет, але більше розтягнена. І так, вона періодично переходила близько сонця й землі, ставала видимою, а потім зникала, відходячи до крайніх меж соняшної системи.

Спершись на цю гіпотезу, Галлей обрахував, що ця сама комета появиться наприкінці 1758 — на початку 1759 року. Галлей уже вмер, а комета появилася 12 березня 1759 р. Своїм відкриттям він доказав, що комети це ніякі вісгуни нещастя і лиха, а тіла соняшної си-

стеми, які переходять замкненими орбітами, як і інші планети, але більше розтягненими, а тому появляються лише періодично.

Комета Галлея появилася була на нашому небі в 1910 році і її оглядали голим оком протягом 21 місяця. Це було дивне видовище. Припускають, що її хвіст мав сто мільйонів кілометрів. Від 1948 р. комета Галлея знову наближається і найближчий її перехід через „періеліо” припаде на 5 лютого 1986 р., на год. 9 ранку в Європі. Телескопами ж можна буде її оглядати вже від лютого 1983 року.

М. Островерха

ХТО БУДЕ НАСТУПНИКОМ МОСКОВСЬКОГО ПАТРІАРХА АЛЕКСЕЯ?

Як про можливих наступників померлого патріарха московського і „всія Руси” говорять про митрополита Пімена, митрополита „київського і галицького, екзарха України” Філарета і митрополита Нікодима, дуже спритного „контактовця”, що свого часу відвідав був Америку і нагородив під час своєї візити в Римі советськими орденами декого із достойників Східної Конгрегації.

Митрополит Пімен не раз виступав на сторінках кагебівського „Голосу Родни” і через радіо, закликаючи емігрантів з-під советських країн до „зміцнення культурних зв'язків з ССРС”.

Свого часу англійська радіовисильня БіВіСі надавала інтерв'ю митрополита Нікодима з кореспондентом одної із католицьких газет, в якому він, позиचाючи в сірка очі, заявляв, що, за винятком окремих випадків, 10.000 церков в ССРС закрились протягом останніх років внаслідок того, що „не могли себе утримати”.

У числі 2-му за 1970 р. огляду Інституту для Вивчення ССРС, що виходить у Мюнхені, сказано: „Організатором широкої дезінформації у вільному світі, зокрема у ватиканських колах, є Відділ зовнішніх зв'язків Московської патріархії та її висланці-ієрархи”. Цей відділ очолює евентуальний наступник патріарха Алексея митрополит Нікодим, керівник „п'ятої колони” у церковних колах вільного світу.

Як повідомляє російська емігрантська преса, на Помісному Соборі, де вибиратимуть у травні цього року нового патріарха, буде присутня також делегація московської Православної Церкви Америки, що з ласки Москви одержала минулого року „автокефалію”.

БОЛЬШЕВИКИ ОПАНОВУЮТЬ КУБУ

Не зважаючи на потішаючі повідомлення американської преси, большевики розбудовують потужний збройний арсенал на Кубі, — стверджує Джерміно Портелл-Віля, колишній професор історії Кубинського Національного Військового Коледжу і представник Куби на 7-ій міжнародній конференції американських держав. Тепер він є членом Американської Ради Безпеки у Вашингтоні.

Число російських „дорадників” на Кубі, що становило 10.000, протягом останнього року зросло до 22.000, — заявляють кубинські військові експерти, які перебувають тепер на еміграції в ЗСА. Росіяни мають на Кубі вже таку силу, що фактично влада на острові перебуває в їхніх руках. Отже, на думку цих експертів, З'єднані Стейти готові стати в такій самій конфронтації з ССРСР, як стояли вони у 1962 році, в період „ракетної кризи”.

Один із провідних кубинських емігрантів заявив, що навіть Кастро не має жадної контролю над советськими військовими інсталяціями — підземними укріпленнями, довжелезними тунелями, ракетними викиднями і леговищами.

Провідний кубинський емігрант д-р Реес заявив, що більшовики тримають в кубинських засекречених прибережних місцях понад 80 штурмових катерів типу „комар”, озброєних короткосяжними ракетами.

Кубинський уряд, твердять авторитетні кубинські емігранти, перебуває тепер під рішальним впливом московських „дорадників” — не лише військових, але й цивільних.

Д-р Портеллі-Віля заявив: „Дехто вважає, що советського амбасадора Александра Солдатова деградовано після того, як його перенесено з Англії до Куби, але це зовсім не деградація — Гавана є тепер для Москви далеко важливішою, як Лондон”.

Недавні утікач з Куби, архітект Медрано посвідчив, що до його обов'язків перед утечею належало маскувати російські військові бази, зокрема дві атомові бази, щоб не могли їх викрити з повітря американські розвідчі літаки „У-2”.

СИЛУВАНІМ КОНЕМ ДАЛЕКО НЕ ЗАЙДЕШ

У звіті Центрального Статистичного Управління ССРСР, опублікованому перед кілька разів відкладанням 24-им З'їздом КПСС, що має відбутися 30 березня, в продуктивності праці робітників Українська і Молдавська ССР стоять на останньому місці з-поміж усіх „союзних республік”. Очевидно, українські і молдавські робітники виявляють найменше ентузіазму в розбудові советського капіталістичного молоха, що прикривається назвою „Советського Союзу”.

У харківському „Прапорі” в статті „Потрібен 1.000.000” директор електромеханічного заводу москаль М. Жучков заявляє: „Виховання відповідальності у робітників стало одним із головних напрямків у роботі заводської партійної, профспілкової і комсомольської організацій... Ми зліквідували 4 бюро, 8 дільниць, скасували близько 200 посад управлінського апарату. І, чесно кажучи, не відчули погіршення в роботі заводу. Корінне питання нині не лише в тому, скільки виробляється продукції, а в тому, якою ціною, якими витратами праці... Трудящі на своїх зборах заявляли — розписується за трудящих Жучков, — що мириться з таким становищем, коли прогульників, ледарів і п'яниць без кінця вмовляють, більше не можна. Нехай любители легкого життя розплачуються сповна за свої вчинки. Найвипадний час зробити так, щоб дні прогулів

відраховувалися від відпустки тих, хто не бажає трудитися сумлінно”.

Стара українська приповідка говорить: „Силуванням конем далеко не заїдеш”. А до того ж, коли за кожним із худоребрих, нещасних коней ідуть з батогами по сім паразитів-бюрократів.

„СОВЕТСЬКІ ВЕЛЬМОЖИ МУСЯТЬ ПРИГОТУВАТИСЬ ДО НЕМИНУЧОГО”

У „Нью Йорк Таймсі” з 28 грудня м. р. появилася стаття відомого знавця советських справ Геррі Шворца п. н. „Проблеми Москви”, в якій він пише: „На тлі драматичного провалу Гомулки в Польщі кожний сателітський лідер мусить тепер зрозуміти, що він живе над краєм вулкану”. Хрущов полетів власне також внаслідок господарських труднощів в ССРСР. Зберігання теперішніх цін на м'ясо в ССРСР коштує державі по 10 мільйонів рублів річно.

Драконівський присуд в ленінградському процесі, — пише Г. Шворц, — мав на цілі залякати невдоволених. Але невдоволеними в ССРСР є не тільки жиди, а всі неросійські народи „від українців, балтійців і молдаван на заході до мусульманських народів Кавказу та центральної Азії”. І вони прагнуть „дійсної самостійності, живучи під колоніальним режимом, який є реальним фактом поза фасадом багатонаціональної держави”. Кремль дотепер підтримував націоналізм у широкому світі, поборюючи ним західні колоніальні держави. Але тепер він має цю „бочку пороху” у власних кордонах: „українці, латиші, азербайджанці, грузини, узбеки й інші запитують, чому вони не мають права на самостійність нарівні з єгиптянами, замбійцями, пакістанцями...”

Геррі Шворц дораджує советським вельможам заздалегідь „приготуватися до неминучого”.

ШПИГУН У ВАШІЙ ХАТІ

„Це не є вигадка авторів науково-фантастичних повістей, що кожний, хто хоче знати в усіх деталях ваше приватне життя і розпоряджає відповідною сумою грошей, може тепер з поміччю відповідних пристроїв і апаратів це робити”, — заявив кореспондентові „Інквасра” Реджіналд Джанс, професор Абердін університету в Шотляндії, голова британської Наукової Розвідної Служби (ЕСАЙЕС) під час другої світової війни. Проф. Джанс, якому належить заслуга у викритті німецької шпигунської сітки в Англії, пізніше співпрацював з американською розвідкою проти більшовиків. Недавно він звернувся до міжнародньої Комісії Прав Людини в Брюсселі, перестерігаючи її членів проти поширення приватного шпionaжу. Він вважає, що уряди західноєвропейських держав і ЗСА мусять заборонити виробляти й продавати ці прилади приватним особам.

Реджіналд Джанс у розмові з кореспондентом описав численні шпигунські прилади, які кожна особа може придбати без ніякого дозволу у відповідній крамниці для своїх цілей:

— Пігулка, завбільшки як звичайна пігулка аспірини, з радіо-трансмiтером усередині. Усі розмови особи, яка таку пігулку проковтнула, можна контролювати, де б вона не перебувала. Подібного роду радіо-трансмiтер непомітно для об'єкта шпiонажу може бути встановлений в оправі книжки, в ручному годиннику, стільці та ін.

— Мініатюрний апарат лезера, приміщений десь у рамі вікна, схоплює найменші вібрації звукових хвиль з далекої дистанції і апарат - одержувач перетворює їх у голосові хвилі. Лезер може перехоплювати також подавані компютером висновки обчислень і букву за буквою, надруковані на електричній машинці до писання.

— Шпигунські пристрої, встановлені в телефонному апараті, дають можливість схоплювати ведені через цей апарат розмови і передавати їх через радіо шпигунові за сотні миль.

— Мікрофони, інсталювані в писемному столі, звичайному гудзику чи будь-якому іншому місці, часто знаходять агенти розвідки, натрапляючи на слід шпигуна в офіційних установах і приватних домах. Такі прилади встановлюють також у стелях і стінах домів під час їх будови.

— Камера з так званим „риб'ячим оком“, приміщена в рамі дзеркала, повішеного на стіні, дає шпигунові з сусіднього дому широкий кут огляду кімнати.

— Мініатюрний електронічний пристрій, захований у перуці, дає можливість шпигунові ресструвати електричні імпульси мозку і таким чином викривати, що саме об'єкт шпiонажу „думає“, власне, які емоції він переживає в даний момент.

„Я вважаю, — каже Реджінал Джанс, — що під цим оглядом ситуація найсприятливіша для шпигунів у З'єднаних Стейтах, де найбільше розвинена техніка і де приватні шпигуни мають найбільше грошей для своєї „праці“. Кожний шпигун з кількома сотками доларів може без відома власника бути „присутнім“ у його хаті і день і ніч стежити за кожним його кроком і підслухувати кожне його слово.

„ПРОМИВАННЯ МОЗКУ“ ДЛЯ ЗЛОЧИНЦІВ

Беррі Ф. Сінгер, молодий професор Каліфорнійського Стейтового Коледжу в Лонг Бічі у своїй статті, надрукованій у правничому журналі, видаваному в Школі Юридичних Наук в Берклі, вважає, що комбінацією деяких „старомодних“ методів покарання з модерним „промиванням мозку“ можна опорожнити більшість американських тюрем від їхніх в'язнів. Беррі Ф. Сінгер, зокрема пропонує:

— Прилюдно занурювати криміналістів у воду або забивати в колодки, як то робили палігрями і пуритани.

— Змушувати злочинців прилюдно просити вибачення у покривджених ними осіб.

— Конфіскувати авто в осіб, які злісно порушують правила руху.

— Змушувати злодіїв матеріально відшкодовувати людей, яких вони обікрали.

„Я вважаю, що такі заходи матимуть повний успіх, — заявляє Беррі Сінгер. — Але садовити злодіїв до тюрми так, як це ми тепер робимо, не приносить належного ефекту. Маємо численні докази на те, що з тюрми злочинці виходять ще більше морально посованими, як були перед ув'язненням. Сдинний резон, чому людина має бути ув'язнена, це тоді, коли вона являє собою фізичну небезпеку для суспільства“.

„Деякі криміналісти, — твердить Сінгер, — після „промивання мозку“ відчують непоборний страх перед злочиним. Наприклад, грабіжник банків не може змусити себе дивитись на пістоль або зблизитися до банку, а дрібний злодій, що „спеціалізувався“ на крадіжках у крамницях, тремтить від страху, проходячи попри кожную крамницю. Для таких осіб публічного осуду часто буває досить, щоб їх направити.

Такі і інші подібні засоби видаватись занадто драстичними, але з багатьох поглядів вони куди гуманніші й ефективніші, як замикання у в'язниці, — закінчує свою статтю Беррі Сінгер.

„ВХІД СТОРОННІМ ЗАБОРОНЕНИЙ“

Під цим заголовком ось що пише у київському часописі „Культура і Життя“ Є. Дерев'янку:

„Те, що я побачив за дверима, де прибито табличку з таким написом, вразило і глибоко схвилювало.

У фондах Львівського історичного музею є величезна й дуже цікава колекція вогнепальної зброї. Понад 500 самих тільки пістолів, і серед них — виготовлені майстрами Лепаже і Кухенрайтером, вироби майстрів Італії та Еспанії, карпатських зброярів.

У складі холодної зброї середньовіччя — списи, алебарди, мечі. Треба б виставити їх на огляд, щоб учитель історії міг показати своїм учням.

— Немає де виставити, — скаржиться директор музею. — Потрібне велике приміщення. А експонати варті того, щоб їх побачили не тільки львов'яни. У нас є такі рідкісні речі, яких не знайдете в багатьох музеях світу. Майже три з половиною тисячі експонатів, — починаючи з X століття і до наших днів.

— Що ж можна зробити? Де знайти приміщення? — запитує.

— Є таке приміщення. І в самому центрі.

На вулиці Підвальної стоїть старовинний будинок XVI століття — колишній Арсенал. Він є пам'яткою архітектури. До війни в ньому були військові склади, а потім — склади харчоторгу.

В його стіни вмуровані старовинні герби, що були раніше в мурах міських фортець. Будинок використовували як тюрму для політичних в'язнів. Кажуть, що тут тримали Наливайка, коли везли його до Варшави на страту. Під час революції 1848 року саме з цього Арсеналу повстанці-львов'яни здобули зброю.

Знайшли б собі місце в Арсеналі старовинні військові прапори, одаг, сідла, чапраки, турецькі і татарські намети.

Директор музею Т. Ф. Новак розповів, що на його заяву до облвиконкому з проханням віддати Арсенал під збройову палату відповіді покищо немає...”